

Upplysningskvalitet vid Kapitalisering av Operationella Leasingavtal enligt IFRS 16

– en kvantitativ studie av svenska
börsnoterade företag

Examensarbete – Kandidat
Företagsekonomi

Hans-Philip Fransson
Linnéa Karlsson
Julia Snäll

2020: VT2020KF26

HÖGSKOLAN I BORÅS

Svensk titel: Upplysningskvalitet vid kapitalisering av operationella leasingavtal enligt IFRS 16

Engelsk titel: Disclosure quality when capitalizing operating leases in accordance with IFRS 16

Utgivningsår: 2020

Författare: Hans-Philip Fransson, Linnéa Karlsson & Julia Snäll

Handledare: Marcus Brogeby

Abstract

Despite the main purpose of accounting as source for information and support in investment decisions, the quality of disclosure differs between companies. The accounting standards developed by IASB leaves room for interpretation, which may lead to disclosures permeated by the relationship between principals and agents, resulting in an information gap between the company and its stakeholders. This study contributes to a reduced market influence caused by this gap, by reviewing the disclosures of 249 Swedish listed companies when changing principles of accounting for operating leases. *IFRS 16- Leases* requires a capitalization of the lease contract as an asset and debt respectively in the balance sheet. The empirical data of the study succeeds to explain some of the variance in disclosure quality between companies, during a transitional period, by the effect of capitalizing when changing principle.

Keywords: Disclosure quality, IFRS 16, IAS 17, leasing, capitalization, Nasdaq Stockholm OMX

Sammanfattning

Trots redovisningens huvudsakliga syfte att bistå som informationskälla och beslutsunderlag varierar kvaliteten för upplysningar mellan olika företag. IASB:s regelverk lämnar ett stort utrymme för tolkning, vilket leder till att upplysningar till viss grad genomsyras av de problem relationen mellan en principal och en agent kan ge upphov till. Det kan resultera i en redovisning som inte längre återger en ekonomiskt rättvisande bild av verksamheten, vilket bidrar till ett informationsgap mellan företag och dess intressenter. Denna studie bidrar till att reducera negativa marknadseffekter till följd av gapet, genom en granskning av ett slumpmässigt urval om 249 svenska börsnoterade företag och dess upplysningar vid byte av redovisningsprincip för operationella leasingavtal. *IFRS 16- Leasingavtal* kräver att merparten av alla leasingavtal tas upp i företagets balansräkning som en nyttjanderättstillgång, respektive leasingskuld. Det empiriska material som studien baseras på lyckas förklara en del av variationen i upplysningskvalitet mellan företag, genom den effekt kapitaliseringen av avtalen bidrar till vid förändringen av redovisningsprincip.

Nyckelord: Upplysningskvalitet, IFRS 16, IAS 17, leasing, kapitalisering, Nasdaq Stockholm OMX

Förkortningar

IAS	International Accounting Standards
IASB	International Accounting Standards Board
IFRS	International Financial Reporting Standards
NASDAQ	National Association of Securities Dealers Automated Quotations
SPSS	Statistical Software for the Social Science
VIF	Variance Inflation Factor

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	7
1.1 Bakgrund.....	7
1.2 Problemdiskussion.....	8
1.3 Syfte och frågeställning	9
2. Teoretisk referensram.....	10
2.1 Redovisningsnormer och -standarder.....	10
2.1.1 IASB:s Föreställningsram.....	10
2.1.2 International Accounting Standard 8: Redovisningsprinciper, ändringar i uppskattningar och bedömningar samt fel.....	11
2.1.3 International Accounting Standard 17: Leasingavtal	11
2.1.4 International Financial Reporting Standard 16: Leasingavtal.....	12
2.2 Kapitaliseringseffekt.....	12
2.3 Upplivningskvalitet.....	12
2.4 Positive Accounting Theory	14
2.5 Hypotesformulering.....	15
3. Metod.....	16
3.1 Metodval	16
3.1.1 Koppling till frågeställning 1	16
3.1.2 Koppling till frågeställning 2	17
3.2 Urval och bortfall	18
3.3 Regressionsanalys	19
3.3.1 Kontrollvariabler och regressionsdiagnostik.....	20
3.3.2 Statistiska tester	21
3.4 Etiska överväganden.....	23
3.5 Studiens tillförlitlighet.....	23
3.5.1 Reliabilitet	23
3.5.2 Validitet.....	23
3.5.3 Replikerbarhet	23
4. Empiri.....	24
4.1 Koppling till frågeställning 1	24
4.1.1 Deskriptiv analys	24
4.2 Koppling till frågeställning 2	25
4.2.1 Deskriptiv analys och enkel sambandsanalys	26
4.2.2 Oberoende variabler och t-test av signifikansnivå för upplivningskvalitet.....	28
4.2.3 Regressionsmodell 1	30

4.2.4 Regressionsmodell 2	32
4.2.5 Regressionsmodell 3	35
4.2.6 Resultat av regressionsanalysen	38
5. Analys.....	39
5.1 Analys av sambandet mellan upplysningskvalitet och kapitaliseringseffekt.....	39
5.2 Analys av kontrollvariabler.....	40
5.3 Sammanfattning av analys	41
6. Avslutning.....	42
6.1 Slutsats.....	42
6.2 Förslag till framtida forskning	43
7. Källförteckning	45

1. Inledning

Inledningsvis beskrivs bakgrunden till ämnet som leder till problemdiskussionen. Avsnittet avslutas med ett förtydligande av studiens syfte och frågeställningar.

1.1 Bakgrund

I samhället utsätts människor dagligen för situationer som inbegriper olika form av beslutsprocesser och det kräver att det finns tillgång till information som besluten kan baseras på. Det är således rimligt att beskriva samhället som ett ständigt pågående informationsutbyte mellan olika parter. En effektiv marknad förutsätter att alla parter som ingår ett avtal har tillgång till samma information. Verkligheten ter sig dock betydligt mer komplex, vilket får konsekvenser för både ekonomin och det förtroende samhället är uppbyggt av.

På en effektiv marknad där priset på tillgången återspeglar all tillgänglig information, leder informationsasymmetri till en felaktig värdering av företag. Asymmetrin leder till att företag med lägre lönsamhet än genomsnittet för en given marknad blir övervärderade. Som följd söker de i högre grad finansiering av nya projekt genom att exempelvis emittera nya aktier. Företag med högre lönsamhet än genomsnittet blir istället undervärderade och mindre angelägna att finansiera nya projekt med hjälp av externt kapital (Akerlof 1970). Det resulterar i att företag av sämre kvalitet utvecklas i snabbare takt än övriga och aktiemarknaden kommer sålunda domineras av de sämre företagen. När utomstående investerare sedan upptäcker hur verkligheten skiljer sig från tidigare spekulationer får det konsekvenser i form av fallande aktiekurser, vilket leder till att bubblan så småningom spricker. Akerlof (1970) menar att om det problem som asymmetrin orsakar inte per automatik justeras till ett läge där marknaden är i jämvikt, riskerar hela marknaden att kollapsa.

Redovisningstekniskt har problematiken visat sig i ett dilemma vad gäller värdering av tillgångar och skulder (Siekkinen 2016). När risken i finansieringen av verksamheten inte avspeglas i företagets räkenskaper, lyckas inte heller redovisningen förmedla en ekonomiskt rättvisande bild av verksamheten. Det leder till en miljö där informationsasymmetri odlas. När ett rapporterande företag ska tillhandahålla information om dess finansiella ställning, prestationer och kassaflöde finns en mängd intressentgrupper att ta hänsyn till. Dessa är alla av olika informationsbehov, vilket gör det omöjligt för företag att tillhandahålla informationen direkt. Istället produceras allmänna finansiella rapporter för att tillgodose dessa behov genom att tjäna ett huvudsakligt syfte som informationskälla och beslutsunderlag (Smith, Brännström & Jansson 2015). Verkligheten ser annorlunda ut och finansiella rapporter kan även ses som ett redskap för att konstruera och definiera organisationer i sig (Hines 1986). Det föreligger även argument mot om redovisningen överhuvudtaget uppfyller syftet (Busco & Quattrone 2018).

Leasing har under en längre tid varit ett problematiskt område med hänvisning till den informationsasymmetri tidigare redovisningsprincip *IAS 17- Leasingavtal* resulterat i. Det har visat sig att 85 procent av all leasing tidigare redovisats utanför balansräkningen (Donkersley, Ravelli & Buchanan 2016). För att minska asymmetrin mellan företag och dess intressenter och därigenom hämma problematiken har *International Accounting Standards Board* (hädanefter IASB), som är en internationell organisation som arbetar för att förbättra

kvaliteten för och harmonisera finansiell redovisning, tagit fram en ny standard i form av *IFRS 16- Leasingavtal* i syfte att öka den transparens som värderingen kräver (IASB 2016).

Hirst, Koonce och Venkataraman (2007) menar att kvalitet för finansiella rapporter och upplysningar föreligger när informationen med rimlig precision uppfyller redovisningens ändamål som underlag för prognostisering och utgår därigenom från perspektivet av redovisningen som en informationskälla. Om upplysningar och därmed kvaliteten är bristfällig genererar det en informationsasymmetri på marknaden. I denna studie har dessa argument undersökts i det specifika sammanhanget vad gäller en förändring av ovan nämnda redovisningsprincip.

1.2 Problemdiskussion

När en ny redovisningsstandard träder i kraft uppstår en övergångsperiod från det att standarden publiceras. Under denna period kräver IASB att berörda företag lämnar upplysningar om förändringen av redovisningsprincip i årsredovisningen enligt *IAS 8- Redovisningsprinciper, ändringar i uppskattningar och bedömningar samt fel*. De krav som ställs på dessa upplysningar skapar incitament för tolkning, vilket i sig skapar en variation i de finansiella rapporternas kvalitet. Tillsammans med den nya redovisningsprincipen IFRS 16 förmedlar IASB vad företagen bör förändra i redovisningen för att uppnå en ökad transparens. Standarden blir dock svår att tillämpa enhetligt mellan företag eftersom det saknas tydliga riktlinjer för hur implementeringen ska ske i praktiken.

Det ryms flera förklaringar till det faktum att kvaliteten på upplysning varierar mellan företag och tidigare forskning har konstaterat att variationen till viss del kan förklaras av nationalitet och val av granskare (Prencipe 2004; Kvaal, Nobes 2010). Olikheter kan även förklaras med hjälp av *Positive Accounting Theory* och *Agency Theory* där företag ställs inför valet att å ena sidan, delge information för att minska informationsasymmetrin, eller å andra sidan, välja att delge information som gynnar företaget och dölja information som skadar företaget.

Genom det tolkningsutrymme som IASB:s standarder ger upphov till skapas en möjlighet för företagsledare att planera redovisningen utifrån företagets strategier och vinstsyfte. Redovisningen kommer sålunda influeras av företagsledares egenintresse (Sweeney 1994; Beatty, Weber & Yu 2008), vilket gör att redovisningen inte alltid förmedlar en rättvis bild av företagets finansiella ställning och resultat. Den förmedlar snarare en manipulerad bild till fördel för företagsledaren och företaget.

Egenintresset utesluter dock inte god upplysningskvalitet. Kapitalisering av operationella leasingavtal kan skapa incitament till ökad upplysningskvalitet till följd av legitimering av en negativ förändring av exempelvis en ökad skuldsättningsgrad. Ur ett kredittagarperspektiv skulle ett sådant initiativ bli relevant när begränsningar av kreditavtal överträds till följd av bytet av redovisningsprincip (Sweeney 1994; Beatty, Weber & Yu 2008). Syftet med redovisningen är att fungera som informationskälla och beslutsunderlag för externa intressenter. Då upplysningar även fungerar som ett organisatoriskt verktyg är det svårt att skilja mellan motiven bakom dessa. Det som ger sken av en förhöjd upplysningskvalitet kan hypotetiskt botten i ett opportunistiskt egenintresse där frivilliga upplysningar primärt syftar till vinstprognostisering och utformning av strategier (Hines 1986; Hirst, Koonce & Venkataraman 2007).

1.3 Syfte och frågeställning

Studiens syfte är att bedöma svenska börsnoterade företags upplysningskvalitet i årsredovisningen inför byte av redovisningsstandard för leasing från IAS 17 till IFRS 16, samt klargöra i vilken utsträckning standardens effekt på balansräkningen påverkar företagets upplysningar. Studien ska bidra till vidare forskning inom området, samt reducera risken för negativa effekter till följd av informationsasymmetrier på aktiemarknaden.

- Hur skiljer sig upplysningskvaliteten åt mellan svenska börsnoterade företag under övergångsperioden vid förändring av redovisningsstandard, från IAS 17 till IFRS 16?
- Hur ser förhållandet ut mellan upplysningskvaliteten och kapitaliseringseffekten i svenska börsnoterade företag, till följd av förändring av redovisningsprincip från IAS 17 till IFRS 16?

2. Teoretisk referensram

Kapitlet inleds med en beskrivning av redovisningsnormer och -standarder samt förväntade effekter av redovisningsförändringen. Därefter tas tidigare forskning och teorier inom området upp, vilket avslutningsvis leder till studiens hypotesformulering.

2.1 Redovisningsnormer och -standarder

2.1.1 IASB:s Föreställningsram

IASB:s Föreställningsram (2001), behandlar de grundprinciper och begrepp som företag ska beakta vid utformning av finansiella rapporter. Rapporterna ska vara avsedda för att informera företagets intressenter om företagets finansiella ställning. IASB:s Föreställningsrams syfte är därmed att tjäna som vägledning för de finansiella rapporternas utformning för att maximera användbarheten för intressenterna. Det finns en mängd intressenter företag behöver ta hänsyn till vid utformandet av sina finansiella rapporter, allt från anställda, investerare och kreditgivare, till myndigheter och samhället i allmänhet. Det är viktigt att i så stor utsträckning som möjligt tillgodose majoriteten av intressenternas informationsbehov (IASB 2001).

IASB:s Föreställningsram (2001) innehåller två grundläggande antaganden om företag; bokföringsmässiga grunder och fortlevnad. Det betyder att företag ska följa periodiseringsprincipen och bokföra samt redovisa transaktioner och händelser när de inträffar. Det ska dessutom ske under förutsättningen att företagets verksamhet kommer fortlöpa under en överskådlig tid. Vidare tar IASB (2001) upp grundläggande kvalitativa egenskaper för finansiella rapporter i form av bland annat *begriplighet, jämförbarhet, tillförlitlighet* och *relevans*.

2.1.1.1 Begriplighet

För att intressenter ska ges möjlighet att nyttja informationen i de finansiella rapporterna behöver den vara begriplig. Företag får vid utformandet av de finansiella rapporterna förutsätta att intressenter innehar skälig kunskap om ekonomi, redovisning och affärsverksamhet, samt att intressenter kan studera informationen med rimlig noggrannhet. Information som är mer komplex, men relevant vid beslutsfattande, får dock inte uteslutas så att intressenter hindras i beslutsfattandet (IASB 2001).

2.1.1.2 Jämförbarhet

För att intressenter ska kunna skapa sig en uppfattning om företaget måste de även kunna prognostisera företagets utveckling, vilket medför att företagets finansiella rapporter behöver vara jämförbara över tid. Det kräver att företaget behöver använda sig av samma värderingsprinciper för likartade transaktioner och händelser, men även att presentationen av dessa sker på ett likartat sätt. Företaget ska även informera intressenter om de redovisningsprinciper företaget använder sig av, samt eventuella förändringar av dessa principer (IASB 2001).

2.1.1.3 Tillförlitlighet

För att kunna använda informationen i de finansiella rapporterna måste intressenter känna ett förtroende för hur det som sägs är tillförlitligt. Tillförlitlig information ska inte vara vinklad, innehålla vilseledande information, oriktiga uppgifter eller innehålla väsentliga felaktigheter. Den bör istället vara neutral och präglas av försiktighet. Försiktighetsprincipen innebär att tillgångar och skulder inte ska överskattas eller underskattas till företagets fördel (IASB 2001).

2.1.1.4 Relevans

Om inte informationen som lämnas i de finansiella rapporterna är relevant, har den inte något värde för intressenter. Informationen är relevant om den underlättar för intressenternas bedömning av informationen. Informationens karaktär bör vara framåtblickande och knyta an till övrig väsentlig information i den finansiella rapporten (IASB 2001).

2.1.2 International Accounting Standard 8: Redovisningsprinciper, ändringar i uppskattningar och bedömningar samt fel

IAS 8 syftar till att definiera de krav och rekommendationer som finns när ett företag ska informera om en förändring av redovisningsprincip. Detta för att förbättra de kvalitativa egenskaperna jämförbarhet, tillförlitlighet och relevans som IASB:s Föreställningsram redogör för. En förändring av redovisningsprincip kan endast ske på två sätt; antingen på grund av att IFRS kräver bytet eller på grund av att bytet medför att rapporterad information blir mer tillförlitlig och således att tolkning av effekten blir mer relevant. När en ny tillämpning av IFRS kräver en förändring av redovisningsprincip ska företag lämna upplysning om denna förändring i den finansiella rapporteringen. De ska även informera om känd information gällande bytet som kan ligga till grund för bedömning av effekterna till följd av förändringen. Vidare kan företag överväga att lämna upplysning om standardens titel, karaktären på det väntade bytet, datum för standardens tillämpning, när företaget planerar att tillämpa standarden första gången och föra en diskussion om förändringens potentiella effekter på redovisningen (FAR 2019).

2.1.3 International Accounting Standard 17: Leasingavtal

IAS 17- Leasingavtals syfte är att förmedla de redovisningsprinciper som tillämpas för leasingavtal. Standarden definierar ett leasingavtal som ett avtal där en leasegivare låter en leasetagare inneha rätten att använda en tillgång under en avtalad tid, under bestämda villkor och i utbyte mot ersättning. En uppdelning av leasingavtal görs i IAS 17; finansiellt leasingavtal eller operationellt leasingavtal. IAS 17 ersattes av IFRS 16- Leasingavtal med tillämpning för räkenskapsår som inleddes den 1 januari 2019 eller senare. Ett finansiellt leasingavtal definieras som att de ekonomiska risker eller fördelar som är kopplade till ägandet av ett objekt överförs från leasegivaren till leasetagaren. Denna äganderätt kan slutligen övergå till leasetagaren. Alla leasingavtal som inte är finansiella är därmed operationella genom att ekonomiska risker eller fördelar inte överförs till leasetagaren vid avtalet. Det innebär att när risker eller fördelar kvarstår hos leasegivaren definieras avtalet som ett operationellt leasingavtal. För leasetagare ska det verkliga värdet eller nuvärdet av minimileasingavgiften av finansiella leasingskulder och -tillgångar redovisas i rapporten för finansiell ställning. Minimileasingavgiften är den betalning (exklusive vissa utgifter) som leasegivaren erläggs från leasetagaren under avtalsperioden. Leasegivaren redovisar finansiell leasing som en fordran av nettoinvesteringen av objektet i rapporten över finansiell ställning. För operationell leasing ska leasetagaren och leasegivaren redovisa avgiften/intäkten för

leasingobjektet linjärt över avtalsperioden, samt följa de upplysningskrav som finns under IFRS 7 samt IAS 17 p.35 och p.56 (FAR 2018).

2.1.4 International Financial Reporting Standard 16: Leasingavtal

IFRS 16- Leasingavtal som ersatte IAS 17- Leasingavtal, ger information angående hur företag ska redovisa, värdera, presentera och upplysa intressenter om sina leasingavtal. Syftet med standarden är att säkerställa att intressenter får relevant och korrekt information om dessa transaktioner och händelser, för att de senare ska kunna göra en bedömning av hur dessa avtal påverkar företagets finansiella ställning och resultat. Huvudregeln är att företag skall redovisa alla leasingavtal i rapporten över finansiell ställning. Det finns dock undantag som omfattar leasingavtal gällande; mineraltillgångar, olje- och naturgasfyndigheter och liknande icke-förnybara naturtillgångar, biologiska tillgångar, avtal om ekonomiska eller samhällseliga tjänster, licenser för immateriella rättigheter samt rättigheter inom tillämpningsområden för immateriella tillgångar. Vidare ska inte leasingavtal tas upp som löper under en kortare tid eller där tillgången är av ett lägre värde. Ett avtal bedöms som ett leasingavtal om avtalet innebär en överlåtelse av en rättighet till en tillgång under en tidsbegränsad period mot en ersättning. Enligt IFRS 16 skall alla företag bedöma om nya avtal ska värderas som leasingavtal samt ompröva de redan existerande avtalen (FAR 2019).

2.2 Kapitaliseringseffekt

Kapitalisering av operationella leasingavtal påverkar finansiella nyckeltal som soliditet och skuldsättningsgrad (Hodge & Ahmed 2003). Det är främst nyckeltal kopplade till balansräkningen som påverkas eftersom implementeringen leder till att operationella leasingavtal ska redovisas som tillgångar och skulder. Då kostnader kopplade till leasingavtalen inte längre belastar rörelseresultatet kommer rörelsemarginalen öka. Denna effekt är beroende av diskonteringsräntan och olika studier påvisar olika väsentlighet av effekten på resultaträkningen (Hodge & Ahmed 2003; Fülbier, Silva & Pferdehirt 2008). Företag inom servicesektorn har påverkats mest av implementeringen (Beattie, Edwards & Goodacre 1998; Fülbier, Silva & Pferdehirt 2008) till följd av en hög andel leasade tillgångar, i form av exempelvis butikslokaler och utrustning.

Restriktivt villkorade kreditavtal innan implementeringen kommer med stor sannolikhet resultera i svårigheter att finansiera nya investeringar med nya lån, eftersom skuldsättningsgraden kommer öka till följd av implementeringen. Kreditgivare kommer gynnas av implementeringen eftersom kapitalisering underlättar för bedömning av finansiell risk, vilket medför att kreditförluster i viss utsträckning kan undvikas (Hodge & Ahmed 2003).

2.3 Upplysningskvalitet

Att definiera avgörande faktorer för god upplysningskvalitet är svårt, men Cavélius (2011) lyfter fram tre faktorer som bidrar till hög upplysningskvalitet. Genom institutionellt ägande uppstår en växelverkan mellan företaget och dess ägare, vilket påverkar omfattningen av information som ett företag offentliggör för allmänheten. Omfattande information anses bidra till högre upplysningskvalitet, då det ger intressenter mer underlag för beslutsfattande. Positive Accounting Theory kan också förklara upplysningskvaliteten som beroende av företagsledares olika incitament. Ett företag som delger information av både frivillig och icke-frivillig karaktär anses bidra med högre upplysningskvalitet. Till sist handlar det om

tidpunkten när företaget delar med sig av informationen, då den finansiella rapporteringen går att bedöma kvalitetsmässigt utifrån hur ofta rapportering sker (Cavélius 2011).

Forskning visar att graden av disaggregering av poster i rapporter över finansiell ställning leder till en högre grad av upplysningskvalitet. Disaggregering i sammanhanget innebär att specifika poster hänförliga till balans- och resultaträkning delas upp i mindre, mer detaljerade poster (Chen, Miao & Shevlin 2015). En disaggregering av data bidrar även till att reducera effekten av att låta framtida vinstprognostisering influeras av opportunistiska incitament. Därmed bidrar en högre detaljnivå till att framtida vinstprognostisering blir mer trovärdig ur ett investerarperspektiv (Hirst, Koonce & Venkataraman 2007). Det har även visat sig hur det råder ett positivt samband mellan hög upplysningskvalitet och företagsstorlek, skuldsättningsgrad och andel utomstående aktieägare (Cooke, 1989; Jiang & Habib, 2009; Glaum, Schmidt, Street & Vogel, 2012; Khokan Bepari, Rahman & Taher Mollik, 2014; Boone & White, 2015).

Iatridis (2011) argumenterar för att bra resultat motiverar företagsledare att höja kvaliteten för redovisningsinformationen och därigenom påverka intressenters perceptioner om företaget. Högre kvalitet innebär ett högre informationsvärde, vilket uppskattas av marknaden. Dessutom visar forskning att det finns ett positivt samband mellan hur väl redovisat resultat återspeglar verkligt resultat och frivilliga upplysningar (Francis, Nanda & Olsson 2008). Kapitalbrist och växande skuldsättningsgrad kan ge företag incitament till att höja upplysningskvaliteten i syfte att reducera osäkerheten för externa finansiärer. I situationer när företag vill dölja dåliga investeringsbeslut tenderar upplysningskvaliteten att sjunka, vilket vanligtvis sker när ett företag befinner sig i en tillväxtfas (Iatridis 2011). Andra studier (Prencipe 2004) visar istället att redovisning och upplysningar blir en kostnadsfråga för företaget.

I *Värdet av förtroende* (2006) presenteras tidigare forskning som visar på ett samband mellan en persons riskbenägenhet och den benägenhet personen i fråga har att lita på någon. Människor är till grunden riskaverta och Johansson, Jönsson och Solli (2006) menar att en relation som baseras på tillit i vissa fall även kan tjäna som riskreducerare. Investerare som inte själva deltar i eller är insatta i företagets bolagsstyrning får förlita sig på den allmänna finansiella rapporteringen. Tilliten i sammanhanget kan således ses som ett risktagande från ett investerarperspektiv. När det dessutom föreligger incitament för företagsledare att agera utifrån ett egenintresse, genom att undanhålla information för konkurrenter skapas ett informationsgap. Gapet uppstår eftersom det blir svårt för ledare att kommunicera informationen till investerare på ett trovärdigt sätt utanför dessa kanaler. För att minska gapet finns institutionella mekanismer, i form av revision samt standarder och principer. Dessa ska begränsa företagsledares möjlighet att agera utifrån egenintresset, men klarar inte att till fullo lösa problematiken (Healy & Palepu 1993). Det föreligger även kritik till om redovisning verkligen kan ses som en sanning, då begreppet syftar till en praktik snarare än teori. Busco och Quattrone (2018) beskriver hur redovisningens funktion enbart blir ett kollektivt försök att skapa en efterlevnad av en visuell bild som är omöjlig att tillämpa i praktiken. Redovisningens syfte skapar sålunda en visuell och samhällelig uppfattning om rapporteringens funktion, som bidrar till ett gap mellan redovisningens syfte och praktik.

Akerlof (1970) beskriver den problematik som åtföljer när det finns en stor informationsasymmetri mellan säljare som har full informationstillgång och köpare som får förlita sig till den begränsade allmänna informationen. Han menar att informationsasymmetrier kommer leda till negativa urval på marknader där köpare bedömer

potentiella köp av varor utifrån sannolikheten att göra ett bra, respektive dåligt köp. Eftersom det således saknas incitament för säljare att marknadsföra varor med bra kvalitet till ett för lågt pris, kommer marknaden huvudsakligen domineras av övervärderade dåliga varor. Det reducerar följaktligen den genomsnittliga kvaliteten för hela marknaden. Spence (1973) menar att negativa urval kan undvikas genom att informerade aktörer på marknaden förmedlar privat information till oinformerade aktörer, men endast under förutsättningen att det föreligger en negativ korrelation mellan informationskostnad och kapaciteten i verksamheten.

2.4 Positive Accounting Theory

I kontrast till de normativa redovisningsteorier som förespråkar hur redovisning bör utformas, förutser Positive Accounting Theory varför managers väljer en redovisningsmetod framför en annan. Trots att det finns redovisningsstandarder som reglerar olika former av affärshändelser finns det ofta utrymme för tolkning. Det leder till att företagsledare kommer ställas inför valet att välja en redovisningspraktik framför en annan. Därigenom kan denna positiva redovisningsteori förklara och förutse särskilda fenomen inom redovisningen. Teorin fokuserar på olika relationer mellan interna och externa parter av ett företag. Den finansiella redovisningen går i sammanhanget att se som ett verktyg för att minimera de kostnader som relationerna ger upphov till, då teorin förutsätter att parterna agerar utifrån ett opportunistiskt egenintresse. I huvudsak handlar dessa relationer om att beslutsfattande förflyttas från en principal till en agent. Det kan till exempel handla om relationen mellan ägarna som bistår med kapital å ena sidan och en ledningsgrupp som förväntas arbeta för att förränta det egna kapitalet å andra sidan (Watts & Zimmerman 1990; Deegan & Unerman 2011).

Det kan också handla om att en kreditgivare förväntar sig att en kredittagare inte utsätter verksamheten för onödiga risker som skulle kunna påverka framtida återbetalningar. Perspektivet mellan en principal och agent härstammar ursprungligen från Agency Theory (Jensen & Meckling 1976). Enligt Agency Theory förutser principalen agentens opportunistiska beteende och kommer sålunda kompensera effektivitetskostnaden genom olika handlingar. I praktiken kan en sådan handling ta sig uttryck i att agentens handlingsutrymme regleras för att i största möjliga mån skydda principalens intressen.

Inom Positive Accounting Theory finns tre olika hypoteser som använts inom litteraturen för att förklara varför en organisation väljer en redovisningsform framför en annan (Watts & Zimmerman 1990);

- *The Bonus Plan Hypothesis*- Agenter som har ett bonusprogram som baseras på rapporterat resultat är mer benägna att använda redovisningsmetoder som ökar intäkterna.
- *The Debt/Equity Hypothesis*- En högre skuldsättningsgrad leder till redovisningsmetoder som ökar intäkterna.
- *The Political Cost Hypothesis*- Större företag är mer benägna att redovisa ett lägre redovisat resultat för att undvika politisk uppmärksamhet.

Forskning inom fältet (Beatty, Weber & Yu 2008) vittnar om att låntagare är mer benägna att öka intäkter, genom förändring av redovisningsstandard, om denna ökning bidrar till att påverka de villkor som ligger till grund för lånekontraktet positivt. En kredit prissätts ofta baserat på prestationen kopplad till företagets redovisade resultat, där priset i sammanhanget är kopplat till den nominella räntesatsen. Kreditgivaren kan skydda sig mot kreditförluster genom att villkora krediten med utdelningsrestriktioner. Således ökar sannolikheten att kredittagaren är tillräckligt likvid för att kunna återbetala skulden i framtiden. Dessa

förutsättningar uppmuntrar kredittagaren till att välja en redovisningsmetod som ökar det redovisade resultatet för att på så sätt erhålla en lägre nominell räntesats och utdelningsflexibilitet. Ur ett kredittagarperspektiv är därför valet av redovisningsmetod av betydelse för att kringgå begränsningar i kreditavtalen. Sweeney (1994) bekräftar sambandet mellan dessa begränsningar och val av redovisningsmetod. Hon visar dessutom att företag som inte kan uppfylla skyldigheter kopplade till kreditavtal är mer benägna att manipulera redovisningen genom byte av redovisningsmetoder. Sweeney (1994) förklarar hur påverkan av kassaflöde är en avgörande aspekt för incitament till att redovisningstekniskt öka det redovisade resultatet. Om en redovisningsmetod påverkar det redovisade kassaflödet negativt är företagsledare mindre benägna att byta metod, trots att företaget inte uppfyller skyldigheterna som ligger till grund för kontraktet.

2.5 Hypotesformulering

Den teoretiska referensramen behandlar problematiken med variationen i upplysningar och dess kvalitet mellan företag, vilket i sig påverkar uppfattningen om redovisning som en källa för information och dess användbarhet som beslutsunderlag. Med utgångspunkt i Positive Accounting Theory, har valet gjorts att skapa en hypotesformulering som testar sambandet mellan effekten av kapitaliseringen av leasingavtal till följd av bytet av redovisningsprincip och upplysningskvaliteten.

H₀: Det finns inte ett positivt samband mellan hög upplysningskvalitet och stor kapitaliseringseffekt.

H₁: Det finns ett positivt samband mellan hög upplysningskvalitet och stor kapitaliseringseffekt.

3. Metod

Följande kapitel presenterar studiens metod. I kapitlet redogörs för urvalsprocessen och den bedömningsmall som användes för att bedöma upplysningskvaliteten för företagen i urvalet. Därefter presenteras studiens regressionsmodell, med tillhörande statistiska tester samt val av kontrollvariabler. Kapitlet avslutas med en diskussion om etiska överväganden och studiens tillförlitlighet.

3.1 Metodval

För att uppfylla studiens syfte var en metod av statistisk karaktär bäst lämpad. Genomförandet krävde en insamling av primärdata i två steg, kopplad till respektive frågeställning.

3.1.1 Koppling till frågeställning 1

Det första steget behandlade upplysningskvaliteten, vilket krävde en granskning av upplysningar från noter i årsredovisningar under övergångsperioden 2016-2018 inför implementering av IFRS 16. Datamaterialet bearbetades genom en kvantifiering av upplysningar med hjälp av en indexanalys i linje med tidigare forskning (Coy & Dixon 2004). Studier gällande bedömningen av upplysningskvalitet anses vara bristfällig (Chen, Miao & Shevlin 2016), då fokus legat på kvantitet snarare än kvalitet. Vid bedömningen av upplysningskvalitet användes därför en mer sofistikerad metod med utgångspunkt i de finansiella rapporternas syfte som underlag för prognostisering (Hirst, Koonce & Venkataraman 2007). I bedömningsmallen vägdes samtliga kriterier poängmässigt lika tungt i linje med tidigare studier (Coy & Dixon 2004), där företagen i urvalet tilldelades poäng om det specifika kriteriet var uppfyllt. Sålunda tilldelades företagen i studien poäng utifrån en binär skala, där 1 poäng tilldelades företaget om kriteriet var uppfyllt och 0 poäng om kriteriet inte var uppfyllt. Den binära utformningen av bedömningsmallen ansågs relevant för studien då incitament till att väga kriterierna olika saknade relevans i sammanhanget, då studiens urval enbart inkluderar stora företag (Botosan 1997).

3.1.1.1 Utformning av kvalitetsindex

Inledningsvis bedömdes huruvida företagen uppfyllde lagstadgade krav och rekommendationer utifrån de kriterier som föreligger i IAS 8. IFRS-standarder är skapade i syfte att minska informationsasymmetri och därmed förbättra prognostisering, varvid en sådan standard blir användbar vid bedömningen av kvalitet för upplysningar vid byte av redovisningsprincip. I IAS 8:30 beskrivs de lagstadgade kraven, vilka i bedömningsmallen genererar en första poäng. I IAS 8:31 går det att återfinna fem kriterier, vilka representeras av lika många möjliga poäng i bedömningsmallen. Dessa kriterier beskrivs i IAS 8 som rekommendationer snarare än krav. Botosan (2004) framför i sin artikel hur det saknas ett allmänt tillvägagångssätt vid upprättande av kvalitetsindex, men att IASB:s föreställningsram innefattar riktlinjer gällande en allmän och kollektiv uppfattning om information och dess kvalitet. Därför bedömdes företagets upplysningskvalitet med utgångspunkt i dessa argument.

De kvalitativa egenskaperna i föreställningsramen som var relevanta för studien är hur finansiella rapporter ska vara begripliga och jämförbara ur ett användarperspektiv, vilket resulterade i fyra olika kriterier i bedömningsmallen för poängsättning av frivilliga

upplysningar. Begriplighet ligger till grund för samtliga fyra kriterier som valts ut för att poängsätta företagen och handlar om att redovisa förväntade effekter i siffror och tabeller. Det ska resultera i en rapportering som blir mer användarvänlig för läsaren och enligt Hirst, Koonce och Venkataraman (2007) uppnår rapporteringen därigenom en högre kvalitet genom att förväntade effekter bryts ned i mindre komponenter. Jämförbarhet ligger till grund för tre av kriterierna i bedömningsmallen för frivilliga upplysningar. Två av dessa syftar till siffror och tabeller som skapar jämförbarhet mellan företag. Det tredje kriteriet handlar istället om att redovisa förväntade effekter i tabeller som både inkluderar och exkluderar effekten till följd av bytet av redovisningsprincip, vilket sålunda skapar jämförbarhet även över tid.

Tabell 3.1.1.1- Bedömningsmall för upplysningskvalitet

Kvalificering av upplysning	Kriterier för poängsättning	Poäng	Referens
Lagstadgade upplysningskrav	1. a) Företaget upplyser om byte av redovisningsprincip i en not under övergångsperioden. b) Företaget upplyser om känd information eller information som kan uppskattas med rimlig precision, som är relevant för att bedöma den möjliga effekten av standarden.	1 poäng	IAS 8:30 a) och b)
	2. Företaget lämnar upplysning om IFRSens titel.	1 poäng	IAS 8:31 a)
Rekommenderade upplysningar	3. Företaget lämnar upplysning om karaktären på det väntade bytet av redovisningsprincip.	1 poäng	IAS 8:31 b)
	4. Företaget lämnar upplysning om det datum när standarden ska börja tillämpas enligt lag (1 januari 2019).	1 poäng	IAS 8:31 c)
	5. Företaget lämnar upplysning om det datum när företaget planerar att tillämpa standarden första gången.	1 poäng	IAS 8:31 d)
	6. Företaget för en <i>diskussion</i> om den effekt standarden väntas ha på företagets finansiella rapporter när den tillämpas första gången.	1 poäng	IAS 8:31 e)
	7. Företaget redovisar den förväntade effekten av standarden med siffror.	1 poäng	IASBs föreställningsram med hänvisning till de kvalitativa egenskaperna <i>jämförbarhet</i> (mellan bolag) samt <i>begriplighet</i> .
	8. Företaget lämnar upplysning om bytet av redovisningsprincip i en separat not.	1 poäng	IASBs föreställningsram med hänvisning till den kvalitativa egenskapen <i>begriplighet</i> .
	9. Företaget redovisar den förväntade effekten av standarden med siffror, i en tabell.	1 poäng	IASBs föreställningsram med hänvisning till de kvalitativa egenskaperna <i>jämförbarhet</i> (mellan bolag) samt <i>begriplighet</i> .
	10. Företaget redovisar den förväntade effekten med siffror, i en tabell med inkludering respektive exkludering av den nya standarden.	1 poäng	IASBs föreställningsram med hänvisning till de kvalitativa egenskaperna <i>jämförbarhet</i> (mellan bolag och över tid) samt <i>begriplighet</i> .
	Maximal poäng	10 poäng	

Bedömningsunderlaget resulterade i en mall för kvalitetsindex med utgångspunkt i IAS 8 och IASB:s Föreställningsram med totalt 10 binära kriterier där varje enskilt kriterium gav poäng utifrån om det var uppfyllt eller ej, se tabell 3.1.1.1.

3.1.2 Koppling till frågeställning 2

IFRS 16 innebär att tillgångar och skulder hänförliga till operationell leasing måste tas upp som tillgångar och skulder i balansräkningen. Som tidigare nämnt leder det till en kapitaliseringseffekt som i detta specifika fall innebär att berörda företags skuldsättningsgrad ökar medan eget kapital förhåller sig konstant. Därmed användes förändringen i nyckeltalet soliditet i studien som mått för att mäta effekten. Både skuldsättningsgrad och soliditet är finansiella kvotmått, där skuldsättningsgrad beräknas genom kvoten av företagets totala skuld och eget kapital medan soliditet beräknas genom kvoten av eget kapital och

balansomslutningen. Dessa mått ligger ofta till grund för när kreditgivare bestämmer räntesatsen vid utlåning till företag (Deegan & Unerman 2011). Det andra steget i datainsamlingen tog hänsyn till denna kapitaliseringseffekt och krävde en insamling av data från publika rapporter efter att standarden trätt i kraft för räkenskapsår som inleddes 2019. I de fall då företags årsredovisning för år 2019 inte publicerats, kunde istället kvartalsrapporter för samma år användas.

3.2 Urval och bortfall

Datainsamlingen genomfördes utifrån ett sannolikhetsurval med hjälp av slumpmässig metod, där svenska börsnoterade företag representerade studiens målgrupp. Urvalet baserades på svenska företag noterade på Stockholmsbörsens listor; Small Cap, Mid Cap och Large Cap (Avanza 2020), vilket representerar ungefär en fjärdedel av populationen. Genom en slumpmässig urvalsmetod skapades möjligheter för generalisering av resultatet till svenska börsnoterade företag som population. I studien exkluderades finansiella företag i form av banker, försäkrings- och investmentbolag, eftersom operationella leasingavtal i banker inte är hänförliga till företagets rörelseverksamhet och operationella leasingavtal i investment- och försäkringsbolag ofta kan hänföras till underliggande tillgångar (PwC 2016).

Tabell 3.2.1- Urval och bortfall

Icke-finansiella företag listade på Stockholmsbörsen Large Cap, Mid Cap och Small Cap	304
Bortfall 1 (icke-svenska företag)	-29
Bortfall 2 (sent noterade)	-14
Bortfall 3 (ej påverkade av IFRS 16)	-4
Bortfall 4 (alla variabler ej mätbara)	-7
Bortfall 5 (US-listade)	-1
Summa urval	249

Genomförandet av studien krävde att företagen i urvalet var svenska och operationella leasetagare och således påverkade av övergången till IFRS 16. Det krävde också att företagen var noterade under övergångsperioden och därigenom även vid standardens ikraftträdande. Dessa kriterier gav ett bortfall om 54 observationer där 29 stycken av bortfallen förklaras av icke-svenska företag noterade på Stockholmsbörsen, 14 stycken av bortfallen förklaras av företag som inte var noterade under övergångsperioden för standarden, 4 stycken av bortfallen förklaras av företag som inte påverkades av och därför inte redovisade en effekt av bytet av redovisningsprincip, 7 stycken av bortfallen förklarades av företag där någon av de variabler som krävs för regressionsanalysen inte gick att mäta och 1 stycken av bortfallen förklarades av företag som var noterade på den amerikanska börsen under perioden. Bortfallen resulterade slutligen i ett sammanlagt urval om 249 företag, se tabell 3.2.1.

Tabell 3.2.2- Urval, branschfördelning

Bransch	Antal	Procent	Kumulativ procent
1. Allmännyttiga	1	0,4	0,4
2. Energi	2	0,8	1,2
3. Fastighet	21	8,4	9,6
4. Industri	76	30,5	40,2
5. Kommunikation	12	4,8	45,0
6. Konsument, cyklisk	32	12,9	57,8
7. Konsument, stabil	11	4,4	62,2
8. Råvaror	10	4,0	66,3
9. Sjukvård	45	18,1	84,3
10. Teknik	39	15,7	100
Totalt	249	100	

Företagen i urvalet delades upp i branscher utefter Avanzas branschindexering (2020) och resulterade i en branschfördelning enligt tabell 3.2.2, där industriföretag var högst representerade i form av 76 företag (30,5 procent). I urvalet var även företag inom konsument-, sjukvårds- och teknikbranschen högt representerade, medan allmännyttiga företag och företag inom energibranschen var lägst representerade med endast ett företag (0,4 procent) respektive två företag (0,8 procent) inom branschkategorierna.

3.3 Regressionsanalys

Datamaterialet som insamlingen resulterade i analyserades med hjälp av en multipel regressionsanalys för undersökning av sambandet mellan den beroende variabeln upplysningskvalitet och den oberoende variabeln kapitaliseringseffekt. Regressionsanalysen genomfördes genom ett flertal tester i programmet *SPSS Statistics* för att besvara studiens frågeställningar. Till regressionsanalysen adderades även kontrollvariablerna nettoomsättning, börsvärde, ägarkoncentration, ägarform och branschtillhörighet i linje med tidigare forskning inom området (Glaum, Schmidt, Street & Vogel 2012; Khokan Bepari, Rahman & Taher Mollik 2014).

Ekvation 1: Formel för multipel regressionsanalys

$$\text{Upplysningskvalitet} = b_0 + b_1 \text{Kapitaliseringseffekt} + b_2 \text{Nettoomsättning} + b_3 \text{Börsvärde} + b_4 \text{Ägarkoncentration} + b_5 \text{Dummy Ägarform} + b_6 \text{Dummy Konsumentbransch} + e$$

Ekvationen är av hypotetisk karaktär och ställd på förhand. Den testades sålunda aldrig i sin helhet till följd av de resultat en enkel sambandsanalys och t-test av variablerna genererade. Istället delades formeln upp i tre olika modeller, med intentionen att finna den modell som med den givna förklarande variabeln och olika sammansättning av kontrollvariabler förklarar variationen i upplysningskvalitet bäst.

3.3.1 Kontrollvariabler och regressionsdiagnostik

Inkluderingen av kontrollvariabler i modellen tjänar till att isolera effekten av den förklarande variabeln på den beroende variabeln, att identifiera orsaksmekanismen som förklarar varför den förklarande variabeln påverkar den beroende variabeln samt att hitta fler variabler som påverkar upplysningskvalitet i syfte att förbättra den totala förklaringsgraden för modellen (Teorell & Svensson 2007). I tabell 3.3.1.1 följer en definition av de oberoende variabler som regressionsanalysens tester inkluderar.

Tabell 3.3.1.1 - Definition av variabler

Variabler	Mått
Kapitaliseringseffekt	$\frac{EK_{181231}}{TK_{181231}} - \frac{EK_{181231}}{(TK_{181231} + \text{Red. leasingsskuld } 190101)}$
Omsättning	Nettoomsättning _{AR 2018}
Börsvärde	Börsvärde _{e181231}
Ägarkoncentration	Herfindahl – Hirschman Index $H = \sum_{i=1}^5 s_i^2$
Dummyvariabel Ägarform	$\sum_{i=0}^n I_i > \sum_{i=0}^n P_i = 1$ $\sum_{i=0}^n I_i < \sum_{i=0}^n P_i = 0$
Dummyvariabel Konsumentbransch	Avanza branschindexering 1. Allmännyttiga 2. Energi 3. Fastighet 4. Industri 5. Kommunikation 6. Konsument, cyklisk 7. Konsument, stabil 8. Råvaror 9. Sjukvård 10. Teknik

Kapitalisering av operationella leasingavtal leder till en väsentlig påverkan på koncernens finansiella nyckeltal, som exempelvis soliditet och skuldsättningsgrad. Det är framförallt nyckeltal kopplade till balansräkningen som påverkas av implementeringen av IFRS 16, eftersom det leder till ett upptagande av operationella leasingavtal som tillgångar respektive skulder (Hodge & Ahmed 2003; Fúlber, Silvia & Pferdehirt 2008). Kapitaliseringseffekt mäts sålunda som förändringen i soliditet genom jämförelse av soliditeten dagen före implementering av standarden samt första dagen efter implementeringen. I de fall företags räkenskapsår inleds den 1 januari kommer förändringen följaktligen mätas genom en jämförelse av soliditeten per den 31 december 2018 och den 1 januari 2019. I de sällsynta fall då företag valde att tillämpa standarden retroaktivt krävdes viss omräkning av nyckeltal för att isolera effekten som kunde härledas till bytet av redovisningsprincip.

Variabeln Nettoomsättning syftar till koncernens nettoomsättning för räkenskapsåret 2018 och variabeln Börsvärde är det totala antalet aktier i företaget vid utgången av räkenskapsår 2018 multiplicerat med stängningskursen för årets sista handelsdag.

Tidigare forskning indikerar på att ägarkoncentrationen, med andra ord hur stor andel de största ägarna innehar av företagets totala aktiekapital, påverkar upplysningskvaliteten (Jiang & Habib 2009). Studier inom fältet visar även att ägarformen påverkar upplysningskvaliteten i det avseende företaget ägs av institutionella ägare eller ej (Jiang & Habib 2009; Boone & White 2015). Ägarkoncentration presenteras genom en indexering med hjälp av *Herfindahl-Hirschman Index* som beräknas genom summan av de fem största ägarnas andel av företagets totala aktiekapital i kvadrat. Ägarform programmerades i regressionsanalysen som en dummyvariabel som gav företaget värde 1 om en övervägande del av de fem största ägarnas andel av det totala aktiekapitalet kunde förklaras som institutionellt ägande. I de fall de fem största ägarnas andel av det totala aktiekapitalet kunde förklaras av ägande som inte var institutionellt, antog dummyvariabeln för ägarform istället värde 0.

Variabeln Konsumentbransch är en dummyvariabel som gav företaget värde 1 om företaget utifrån Avanzas branschindex fastställdes tillhöra någon av branscherna konsument, cyklisk eller konsument, stabil. Företaget tilldelades således värde 0 om det tillhörde någon av övriga branscher. Variabeln kan härledas från tidigare studier som visar att företag inom vissa branscher kommer påverkas mer än andra av bytet av redovisningsprincip för operationella leasingavtal (Beattie, Edwards & Goodacre 1998; Fülbier, Silva & Pferdehirt 2008).

För att testa regressionens tillförlitlighet och därmed hur väl den tjänar till att säga något om populationen, krävdes vissa antaganden om feltermerna i urvalet (Doane & Seward 2016);

1. Feltermerna ε är normalfördelade.
2. Feltermerna ε har medelvärde 0 och varians δ^2 .
3. Feltermerna ε är oberoende av varandra.
4. De förklarande variablerna är inte korrelerade med varandra.

Det första antagandet blev mindre viktigt för analysen då urvalsstorleken ($n=249>100$) är tillräcklig för att det för studien skulle gå att förlita sig på den centrala gränsvärdessatsen och därmed anta en normalfördelning för feltermerna (Teorell & Svensson 2007). För att kunna signifikant testa regressionskoefficienterna krävdes även ett antagande om konstant spridning (antagande 2). I studien undersöktes detta genom att med hjälp av en enkel scatterplot analysera om spridningen var homoskedastisk, eller om det förelåg heteroskedasticitet, vilket betyder att feltermernas spridning varierar med den oberoende variabeln (Teorell & Svensson 2007). Det krävdes också att feltermerna var oberoende av varandra. Råder det något samband mellan feltermerna kallas det för autokorrelation (Doane & Seward 2016), vilket i studien undersöktes genom samma scatterplot som ovan, genom att observera för eventuella mönster. Det sistnämnda antagandet krävs endast vid multipel regressionsanalys, vilket därför blev relevant vid inkludering av kontrollvariabler i modellen. Korrelation mellan de oberoende variablerna undersöktes dels genom *Pearson's Correlation Coefficient* och dels genom att observera att modellen i regressionsanalysen inte genererade VIF-värden högre än 5 (Montgomery, Peck & Vining 2012).

3.3.2 Statistiska tester

Studiens beroende variabel, Upplysningskvalitet, analyserades med hjälp av central- och spridningsmått i form av aritmetiskt medelvärde, median och standardavvikelse. Observationer som avvek med ± 3 standardavvikelser från medelvärdet definierades som avvikande observationer, så kallade *outliers* (Doane & Seward 2016). För att skapa en överblick över variabelns distribution upprättades histogram. Genom att undersöka distributionen i lådagram kunde även eventuella avvikande observationer identifieras. Resterande variabler studerades sedan genom central- och spridningsmått. För de fyra

variabler (kapitaliseringseffekt, nettoomsättning, börsvärde och ägarkoncentration) där standardavvikelsen var större än medelvärdet upprättades histogram i syfte att undersöka distributionen. Dessa variabler programmerades om till nya variabler som multiplicerades med den naturliga logaritmen (ln). Således reducerades risken för heteroskedasticitet genom att residualerna gick mot normalfördelning (Doane & Seward 2016). Studiens två dummyvariabler undersöktes med hjälp av frekvenstabeller.

De bivariata korrelationerna mellan variablerna undersöktes genom en korrelationsanalys, där Pearson's Correlation Coefficient användes för att avgöra i vilken utsträckning variablerna varierade med varandra. Koefficienten kan anta värden mellan -1 och 1, där 0 indikerar att det inte råder någon korrelation mellan variablerna, -1 indikerar att variablerna är starkt negativt korrelerade och 1 indikerar att variablerna är starkt positivt korrelerade (Doane & Seward 2016). Genom t-tester undersöktes sedan huruvida de enskilda förklarande variablerna hade någon effekt på studiens beroende variabel, Upplysningskvalitet. Resultatet ansågs vara statistiskt signifikant om p-värdet var mindre än 5 procent ($\alpha = 0,05$). P-värdet tolkas som sannolikheten att observera ett lika eller mer extremt utfall vid ett nytt slumpmässigt urval från samma population, förutsatt att nollhypotesen (att den oberoende variabeln inte har någon effekt på den beroende variabeln) är sann (Doane & Seward 2016). Signifikanstester utfördes i regressionsanalysen för att möjliggöra för en slutsats om svenska börsnoterade företag som population. Valet av signifikansnivå för studien om 5 procent är således risken att studien resulterade i ett av två möjliga felaktiga generaliseringsbeslut (Teorell & Svensson 2007), se tabell 3.3.2.1.

Tabell 3.3.2.1- Två typer av felbeslut

	<i>H₀ är sann</i>	<i>H₀ är falsk</i>
<i>H₀ förkastas inte</i>	Korrekt	Typ II-fel
<i>H₀ förkastas</i>	Typ I-fel	Korrekt

Modell: Teorell & Svensson (2007), s.139

Förklaringsgraden för regressionsmodellen definierades genom förklarad varians, så kallad *R Square*. Måttet kan anta värden mellan 0 och 1 och anger i vilken utsträckning den oberoende variabeln kan förklara variationen i den beroende variabeln. Värdet utläses som procent där ett högre värde för determinationskoefficienten betyder en högre förklaringsgrad (Doane & Seward 2016). För att undvika en överskattad förklaringsgrad definierades samtliga förklaringsgrader med justerad (adjusted) R Square, som till skillnad från R Square är mer legitimt som förklaringsmått för multipel regression, genom att det tar hänsyn till antalet förklarande variabler i modellen (Doane & Seward 2016). F-test genomfördes sedan för att testa om regressionsmodellen i sin helhet kunde förklara variationen i den beroende variabeln. Om p-värdet var mindre än 5 procent ($\alpha = 0,05$) ansågs det föreligga empiriskt stöd för en generalisering av nollhypotesen till populationen.

3.4 Etiska överväganden

All data för att besvara studiens frågeställningar och syfte samlades in via publika informationskällor, vilket betyder att informationen fanns tillgänglig för allmänheten. Presentationen av studien behandlar företagets identitet anonymt, då studien inte syftar till att redovisa enskilda företags prestation eller handlingar.

3.5 Studiens tillförlitlighet

3.5.1 Reliabilitet

Analysen i studien baserades dels på en bedömning av kvalitet, vilket saknar en universell metod för mätning. Det leder således till att den uppfattning om kvalitet som denna studie behandlar endast avspeglar en av många möjliga metoder. För att begränsa utrymmet för subjektivitet och förbättra studiens interbedömarreliabilitet genomfördes dessa bedömningar genom binär poängsättning, där poäng ges utifrån om specifikt kriterium är uppfyllt eller ej. Genom att på så vis reducera risken för individuella tolkningar kunde en förbättrad reliabilitet uppnås (Bryman & Bell 2017). Det gav även upphov till en för studien ökad stabilitet (Bryman & Bell 2017), då sannolikheten blir större att mätningar vid upprepade tillfällen ger lika utfall. De oberoende variablerna som studien baserades på skapades genom metoder och indexering som resulterar i samma värde vid varje mätning oavsett observatör.

3.5.2 Validitet

De huvudsakliga begrepp som använts för att besvaras frågeställningarna krävde en viss grad av anpassning vid tillämpningen på studien. Det kan leda till att andra studier med olika metod och observatör uppnår ett annat resultat och slutsats, vilket gör att studiens begreppsvaliditet kan ifrågasättas (Bryman & Bell 2017). Däremot visar tidigare forskning (Botosan 1997; Hirst, Koonce & Venkataraman 2007; Chen, Miao & Shevlin 2015) på argument som stödjer studiens tillvägagångssätt och mätning. Vid analys av studiens externa validitet (Bryman & Bell 2017) kan det konstateras att tidigare forskning (Kvaal, Nobes 2010) indikerar på att det finns en skillnad i redovisning till följd av företagets geografiska läge. I denna studie har enbart svenska företag undersökts, vilket förhindrar generalisering av resultatet till andra länder. Däremot baseras studien på ett slumpmässigt urval som representerar en tillräckligt stor andel av svenska börsnoterade företag för att möjliggöra generalisering till denna population.

3.5.3 Replikerbarhet

För att åstadkomma hög replikerbarhet, vilket möjliggör för fortsatta studier eller studie med annat urval, har metoden utformats så att varje mått baseras på erkända nyckeltal och indexering som enkelt kan appliceras på annat material av annan observatör. I fallet upplysningskvalitet, där erkända mått för begreppet saknas, har en mall skapats genom indexanalys med utgångspunkt i IASB:s föreställningsram och standarder.

4. Empiri

Kapitlet besvarar studiens frågeställningar samt dess hypotesformulering genom redogörelse av studiens resultat. Kapitlet avslutas med en sammanställning av resultatet från regressionsanalysen.

4.1 Koppling till frågeställning 1

I följande avsnitt besvaras frågeställningen “Hur skiljer sig upplysningskvaliteten åt mellan svenska börsnoterade företag under övergångsperioden vid förändring av redovisningsstandard, från IAS 17 till IFRS 16?”. Genom en deskriptiv analys av variabeln Upplysningskvalitet kommer resultatet till följd av bedömningen av upplysningskvalitet för 249 svenska börsnoterade företag presenteras. Detta görs med hjälp av en frekvenstabell, men även på en mer ingående nivå med hjälp av histogram och lådagram.

4.1.1 Deskriptiv analys

Tabell 4.1.1.1- Frekvenstabell, Upplysningskvalitet

Upplysningskvalitet				
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	4	3	1,2	1,2
	5	11	4,4	5,6
	6	40	16,1	21,7
	7	115	46,2	67,9
	8	48	19,3	87,1
	9	24	9,6	96,8
	10	8	3,2	100,0
Total	249	100,0	100,0	

Utifrån tabell 4.1.1.1 kunde det konstateras att poängsättningen för urvalet varierar mellan 4 och 10 poäng. Det betyder att det inte fanns några observationer som tilldelades lägre än 4 poäng. Av de 249 företag som observerades tilldelades nästan hälften av dessa 7 poäng (46,2 procent). 21,7 procent av samtliga observationer tilldelades färre än 7 poäng, medan 32,1 procent tilldelades fler än 7 poäng. Av resultatet går därför att utläsa hur majoriteten av företagen tilldelades höga poäng snarare än låga. Av alla observerade företag tilldelades 8 företag (3,2 procent) maximal poäng enligt bedömningsmallen för upplysningskvalitet.

Diagram 4.1.1.1- Histogram, Upplysningskvalitet

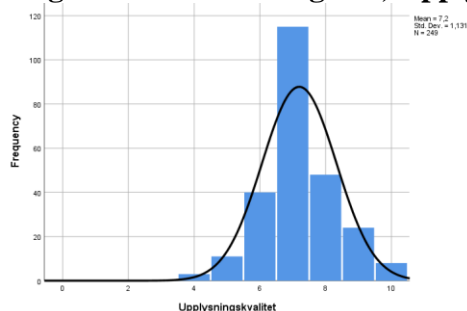
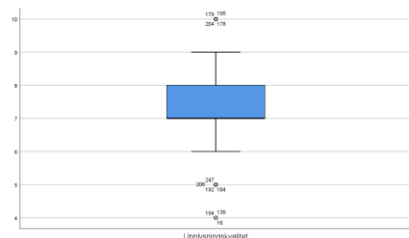

Diagram 4.1.1.1, i form av ett histogram med upplysningskvalitet på x-axeln och frekvens på y-axeln, visar hur upplysningskvaliteten varierar bland företagen i urvalet. Diagrammet visar att poängen som tilldelades företagen närmar sig en normalfördelning med något positivt förskjutning, vilket förklaras genom hur fler företag i urvalet tilldelades en i sammanhanget

hög poäng. Medelvärde för Upplysningskvalitet i urvalet ligger sålunda något högre än medianen (7,0 poäng) med ett värde på 7,2 poäng. Den genomsnittliga avvikelser från medelvärdet (standardavvikelsen) är 1,131 vilket tyder på att spridningen i datamaterialet är relativt låg och förklaras genom att en hög andel av företagen i urvalet tilldelades mellan 6 och 8 poäng.

Diagram 4.1.1.2- Lådagram, Upplysningskvalitet

Lådagrammet över Upplysningskvalitet i diagram 4.1.1.2 visar hur en observation med poängsättning lägre än 6 eller högre än 9 kan förklaras som en outlier för det studerade urvalet. Totalt 249 observationer resulterade i sammanlagt 11 outliers (4,42 procent).

Diagram 4.1.1.3 Stapeldiagram, Upplysningskvalitet (branschfördelat)

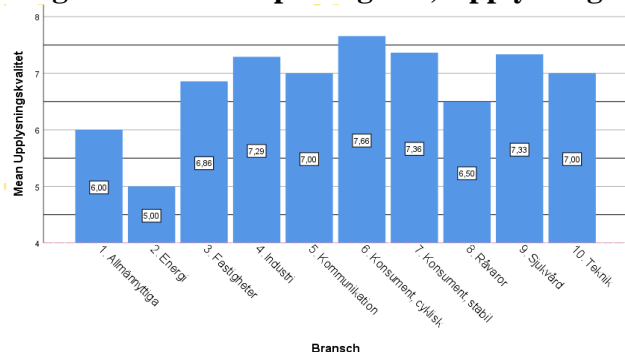

Diagram 4.1.1.3 visar genomsnittlig upplysningskvalitet fördelat på respektive bransch enligt branschindexeringen. Datamaterialet indikerar att medelvärdet mellan branscher fluktuerar mellan 5,00 och 7,66 poäng. Däremot kan fluktuationerna till viss del förklaras genom det låga antalet företag som observerades för bransch 1 och 2, se tabell 3.2.2. Det medför svårigheter i att dra en slutsats om medelvärdet för berörda branscher. För att uppnå en mer korrekt bild av hur upplysningskvalitet varierar mellan olika branscher kan därför branscher med få observerade företag uteslutas. Det resulterar således i en fluktuation mellan 6,50 och 7,66 poäng. Datamaterialet indikerar att företag inom konsumentbranschen (cyklisk och stabil) tenderar att leverera god kvalitet för upplysningar, då båda dessa branscher uppvisar ett medelvärde som för gruppen är högre än medelvärdet för det totala urvalet.

4.2 Koppling till frågeställning 2

I följande avsnitt besvaras frågeställningen “Hur ser förhållandet ut mellan upplysningskvaliteten och kapitaliseringseffekten i svenska börsnoterade företag, till följd av förändring av redovisningsprincip från IAS 17 till IFRS 16?”. Inledningsvis åskådliggörs varje enskild variabel för regressionsanalysen och sambandet mellan dessa genom deskriptiv analys och Pearson’s Correlation Coefficient Tester utfördes i syfte att undersöka vilka oberoende variabler som är relevanta för att förklara variationen i Upplysningskvalitet, samt till vilken grad de lyckas göra detta.

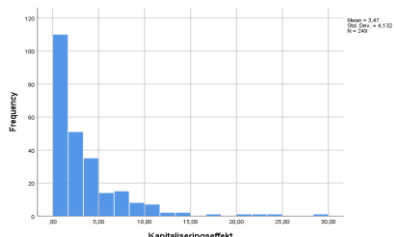
4.2.1 Deskriptiv analys och enkel sambandsanalys

Tabell 4.2.1.1- Deskriptiv analys (oberoende variabler)

	Descriptive Statistics								
	N Statistic	Minimum Statistic	Maximum Statistic	Mean Statistic	Std. Deviation Statistic	Skewness		Kurtosis	
						Statistic	Std. Error	Statistic	Std. Error
Upplysningskvalitet	249	4	10	7,20	1,131	,162	,154	,544	,307
Kapitaliseringseffekt	249	,03	29,70	3,4746	4,13243	2,838	,154	11,243	,307
Log Kapitaliseringseffekt	249	-3,64	3,39	,5966	1,30311	-,757	,154	,731	,307
Nettoomsättning (MSEK)	249	,00	390834,00	12013,5019	33459,60833	7,127	,154	69,229	,307
Log Nettoomsättning (MSEK)	249	-9,21	12,88	7,5676	2,60620	-2,577	,154	13,674	,307
Börsvärde (MSEK)	249	52,30	247000,00	13674,7878	30386,55871	4,504	,154	24,264	,307
Log Börsvärde (MSEK)	249	3,96	12,42	8,0935	1,76594	,072	,154	-,491	,307
Ägarkoncentration	249	,01	,64	,1003	,10663	2,451	,154	7,113	,307
Log Ägarkoncentration	249	-5,07	-,45	-2,7327	,93753	,064	,154	-,360	,307
Valid N (listwise)	249								

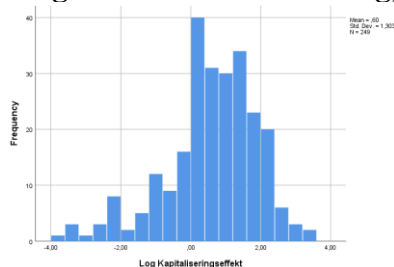
Ur tabell 4.2.1.1 kan utläsas att Upplysningskvalitet varierar, som tidigare nämnts, mellan 4 och 10 poäng. Medelvärdet för urvalet är 7,20 poäng med en standardavvikelse på 1,131 poäng. Kapitaliseringseffekten som var den förklarande variabeln för regressionsanalysen varierar mellan 0,03 och 29,7 procentenheter. Den genomsnittliga förändringen för urvalet om 249 företag är drygt 3,47 procentenheter, vilket betyder att företagens balansomslutning i genomsnitt ökade väsentligt genom en ökad skuldsättning till följd av kapitaliseringen av operationella leasingavtal. Standardavvikelsen är större än medelvärdet, vilket beror på att de flesta företagen uppvisade en marginell effekt på soliditeten till följd av förändringen av redovisningsprincip, jämfört med de företag som uppvisar en väsentlig effekt. Således blev datamaterialet snedfördelat, vilket hade kunnat innebära problem för regressionsanalysen, se diagram 4.2.1.1.

Diagram 4.2.1.1- Fördelning, Kapitaliseringseffekt

Samma snedfördelning konstaterades även för variablerna Nettoomsättning, Börsvärde och Ägarkoncentration. För att förbättra användningen av dessa variabler i regressionsmodellen logaritmerades dessa med hjälp av den naturliga logaritmen (ln), vilket resulterade i mer symmetriska fördelningar som närmar sig normalfördelning, se diagram 4.2.1.2.

Diagram 4.2.1.2- Fördelning, Logaritmerad Kapitaliseringseffekt

Nettoomsättningen varierade mellan 0 och 390 834 miljoner svenska kronor. En del av företagen i urvalet redovisade en nettoomsättning om 0 kronor, vilket beror på att

kärnverksamheten i berörda företag består av forskning och utveckling och därigenom inte genererar årliga intäkter. Medelvärdet för nettoomsättningen är drygt 12 miljarder kronor. Börsvärdet för de företag som fanns listade på Small-, Mid- och Large Cap och ingår i urvalet varierar mellan 52,3 miljoner kronor och 247 miljarder kronor. Medelvärdet för Börsvärdet i urvalet är ungefär 13,7 miljarder kronor. Ägarkoncentrationens medelvärde för urvalet är 0,1003 enligt Herfindahl-Hirschmans indexering. Resultatet tyder på att få företag i urvalet kontrolleras med hög ägarkoncentration. Istället kontrolleras majoriteten av företagen i urvalet av ett stort antal ägare med förhållandevis låg ägd kapitalandel. Ingen vidare presentation görs av de logaritmerade variablerna, då dess värden är svårtolkade och för studien endast syftar till att förbättra regressionsanalysen.

Tabell 4.2.1.2- Deskriptiv analys (Dummyvariabel Ägarform)

Dummyvariabel Ägarform

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ej institutionellt ägt	85	34,1	34,1	34,1
	Institutionellt ägt	164	65,9	65,9	100,0
Total		249	100,0	100,0	

Tabell 4.2.1.2 visar att 164 stycken av företagen i urvalet (65,9 procent) kontrolleras av i huvudsak institutionella ägare, vilket kan jämföras med de 89 procent av företag på Stockholmsbörsen som kontrolleras av institutionella ägare (SCB 2018).

Tabell 4.2.1.3- Deskriptiv analys (Dummyvariabel Konsumentbransch)

Dummyvariabel Konsumentbransch

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Other	206	82,7	82,7	82,7
	Konsumentbransch	43	17,3	17,3	100,0
Total		249	100,0	100,0	

Tabell 4.2.1.3 visar att 43 stycken av företagen (17,3 procent) i urvalet tillhör någon av branschkategorierna konsument, cyklisk eller konsument, stabil.

Tabell 4.2.1.4- Korrelationsanalys

Correlations

		Upplysningskvalitet	Log Kapitaliseringseffekt	Log Nettoomsättning (MSEK)	Log Börsvärde (MSEK)	Log Ägarkoncentration
Upplysningskvalitet	Pearson Correlation	1	,244**	,255**	,171**	,066
	Sig. (2-tailed)		,000	,000	,007	,297
	N	249	249	249	249	249
Log Kapitaliseringseffekt	Pearson Correlation	,244**	1	,029	-,134*	-,011
	Sig. (2-tailed)	,000		,650	,035	,858
	N	249	249	249	249	249
Log Nettoomsättning (MSEK)	Pearson Correlation	,255**	,029	1	,540**	-,060
	Sig. (2-tailed)	,000	,650		,000	,342
	N	249	249	249	249	249
Log Börsvärde (MSEK)	Pearson Correlation	,171**	-,134*	,540**	1	-,161*
	Sig. (2-tailed)	,007	,035	,000		,011
	N	249	249	249	249	249
Log Ägarkoncentration	Pearson Correlation	,066	-,011	-,060	-,161*	1
	Sig. (2-tailed)	,297	,858	,342	,011	
	N	249	249	249	249	249

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Upplysningskvalitet korrelerar svagt positivt med Log Kapitaliseringseffekt (0,244), vilket visar att korrelationen är signifikant vid en signifikansnivå om en procent. Datamaterialet indikerar således att det råder ett positivt samband mellan upplysningskvalitet och kapitaliseringseffekt i populationen. Korrelationen är även signifikant mellan Upplysningskvalitet och Log Nettoomsättning (0,255), samt mellan Upplysningskvalitet och

Log Börsvärde (0,171) vid en signifikansnivå om en procent. Mellan Upplysningskvalitet och Log Ägarkoncentration existerar ingen korrelation (0,066) vid en signifikansnivå om fem procent. Datamaterialet indikerar således att det inte råder något samband mellan upplysningskvalitet och ägarkoncentration i populationen. Enligt Pearson's Correlation Coefficient korrelerar Log Nettoomsättning och Log Börsvärde relativt starkt (0,540) vid en signifikansnivå om en procent. Det indikerar på ett positivt samband mellan dessa variabler i populationen, vilket kan leda till problem med multikollinearitet i regressionsmodellen om värdet överstiger $\sqrt{R^2}$ (Doane & Seward 2016).

4.2.2 Oberoende variabler och t-test av signifikansnivå för upplysningskvalitet

Tabell 4.2.2.1- Log Kapitaliseringseffekt, t-test

Coefficients ^a						
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	7,071	,077		92,245	,000
	Log Kapitaliseringseffekt	,211	,054	,244	3,946	,000

a. Dependent Variable: Upplysningskvalitet

Eftersom interceptet inte är meningsfullt då Log Kapitaliseringseffekt aldrig kan anta värdet 0 för de observerade företagen i urvalet, kommer koefficienten för B_0 att exkluderas i hypotesen. Detta gäller för samtliga beräkningar i kapitel fyra.

$$H_0: \beta_1 = 0$$

$$H_1: \beta_1 \neq 0$$

t-värdet = 3,946 $\rightarrow$ p-värdet = 0,000 < 0,05 (se tabell 4.2.2.1) betyder att nollhypotesen kan förkastas och därmed kan det konstateras att β_1 är signifikant skild från 0. Datamaterialet indikerar således att kapitaliseringseffekt har en effekt på upplysningskvalitet i populationen.

Tabell 4.2.2.2- Log Nettoomsättning, t-test

Coefficients ^a						
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	6,360	,214		29,761	,000
	Log Nettoomsättning (MSEK)	,111	,027	,255	4,138	,000

a. Dependent Variable: Upplysningskvalitet

$$H_0: \beta_1 = 0$$

$$H_1: \beta_1 \neq 0$$

t-värdet = 4,138 $\rightarrow$ p-värdet = 0,000 < 0,05 (se tabell 4.2.2.2) betyder att nollhypotesen kan förkastas och därmed kan det konstateras att β_1 är signifikant skild från 0. Datamaterialet indikerar således att nettoomsättning har en effekt på upplysningskvalitet i populationen.

Tabell 4.2.2.3- Log Börsvärde, t-test

Coefficients ^a						
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	6,309	,333		18,967	,000
	Log Börsvärde (MSEK)	,110	,040	,171	2,732	,007

a. Dependent Variable: Upplysningskvalitet

$$H_0: \beta_1 = 0$$

$$H_1: \beta_1 \neq 0$$

t-värdet = 2,732 → p-värdet = 0,007 < 0,05 (se tabell 4.2.2.3) betyder att nollhypotesen kan förkastas och därmed kan det konstateras att β_1 är signifikant skild från 0. Datamaterialet indikerar således att börsvärde har en effekt på upplysningskvalitet i populationen.

Tabell 4.2.2.4- Log Ägarkoncentration, t-test

Coefficients ^a						
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	7,416	,221		33,514	,000
	Log Ägarkoncentration	,080	,077	,066	1,045	,297

a. Dependent Variable: Upplysningskvalitet

$$H_0: \beta_1 = 0$$

$$H_1: \beta_1 \neq 0$$

t-värdet = 1,045 → p-värdet = 0,297 > 0,05 (se tabell 4.2.2.4) betyder att nollhypotesen inte kan förkastas och därmed kan det konstateras att β_1 inte är signifikant skild från 0. Datamaterialet indikerar således att ägarkoncentrationen inte har någon signifikant effekt på upplysningskvalitet i populationen.

Tabell 4.2.2.5- Dummyvariabel Ägarform, t-test

Coefficients ^a						
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	7,106	,123		57,894	,000
	Dummyvariabel Ägarform	,138	,151	,058	,913	,362

a. Dependent Variable: Upplysningskvalitet

$$H_0: \beta_1 = 0$$

$$H_1: \beta_1 \neq 0$$

t-värdet = 0,913 → p-värdet = 0,362 > 0,05 (se tabell 4.2.2.5) betyder att nollhypotesen inte kan förkastas och därmed kan det konstateras att β_1 inte är signifikant skild från 0. Datamaterialet indikerar således att ägarform inte har någon signifikant effekt på upplysningskvalitet i populationen.

Tabell 4.2.2.6- Dummyvariabel Konsumentbransch, t-test

Coefficients ^a						
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	7,117	,078		91,222	,000
	Dummyvariabel Konsumentbransch	,465	,188	,156	2,476	,014

a. Dependent Variable: Upplysningskvalitet

$$H_0: \beta_1 = 0$$

$$H_1: \beta_1 \neq 0$$

t-värdet = 2,476 → p-värdet = 0,014 < 0,05 (se tabell 4.2.2.6) betyder att nollhypotesen kan förkastas och därmed kan det konstateras att β_1 är signifikant skild från 0. Datamaterialet indikerar således att branschtillhörighet har en effekt på upplysningskvalitet i populationen.

Av t-testen noterades att kontrollvariablerna Ägarkoncentration och Dummy Ägarform inte var relevanta för att förklara upplysningskvalitet och därför uteslöts dessa ur studiens regressionsmodeller. Eftersom omsättning och börsvärde båda är mått som syftar till företagets storlek och därigenom korrelerar med varandra, beslutades att enbart välja en av dessa som kontrollvariabel för regressionsmodellerna. Då datamaterialet indikerade att nettoomsättning har en mer signifikant effekt på upplysningskvalitet än börsvärde i populationen, vilket kontrollerades genom att jämföra förklaringsgraden i bivariata regressionsmodeller, beslutades att Log Nettoomsättning var bäst lämpat som kontrollvariabel för studien.

4.2.3 Regressionsmodell 1

Ekvation: Formel för regressionsmodell 1

$$\text{Upplysningskvalitet} = b_0 + b_1 \text{Log Kapitaliseringseffekt} + e$$

Regressionsmodell 1 består av den beroende variabeln Upplysningskvalitet och den förklarande variabeln Log Kapitaliseringseffekt, vilka har en direkt koppling till studiens andra frågeställning och hypotesformulering. Genom att inledningsvis exkludera kontrollvariabler från modellen kan sambandet mellan variablerna analyseras genom den förklaringsgrad studiens förklarande variabel enskilt ger upphov till.

Regressionsanalys

Tabell 4.2.3.1- Sammanfattning av modell 1

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,244 ^a	,059	,056	1,099

a. Predictors: (Constant), Log Kapitaliseringseffekt

b. Dependent Variable: Upplysningskvalitet

Den justerade determinationskoefficienten, Adjusted R Square, är 0,056 (se tabell 4.2.3.1). Det tolkas som att Log Kapitaliseringseffekt kan förklara 5,6 procent av variationen i den beroende variabeln, Upplysningskvalitet.

Tabell 4.2.3.2- F-test av modell 1

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	18,824	1	18,824	15,574	,000 ^b
	Residual	298,534	247	1,209		
	Total	317,357	248			

a. Dependent Variable: Upplysningskvalitet

b. Predictors: (Constant), Log Kapitaliseringseffekt

För att testa det linjära sambandet mellan Upplysningskvalitet och Log Kapitaliseringseffekt som den enda förklarande variabeln, genomfördes ett F-test.

$$H_0: \beta_1 = 0$$

$$H_1: \beta_1 \neq 0$$

F-värdet = 15,574 → p-värdet = 0,000 < 0,05 (se tabell 4.2.3.2) betyder att nollhypotesen kan förkastas och det konstaterades att β_1 är signifikant skild från 0. Datamaterialet indikerar således att det finns ett linjärt samband mellan kapitaliseringseffekt och upplysningskvalitet i populationen.

Tabell 4.2.3.3- Analys av koefficient, modell 1

Coefficients ^a								
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized	t	Sig.	Collinearity Statistics	
		B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
1	(Constant)	7,071	,077		92,245	,000		
	Log Kapitaliseringseffekt	,211	,054	,244	3,946	,000	1,000	1,000

a. Dependent Variable: Upplysningskvalitet

För att testa om Log Kapitaliseringseffekt har en effekt på Upplysningskvalitet i modellen, genomfördes ett t-test.

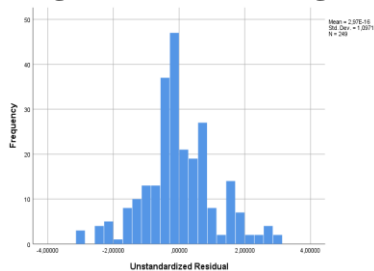
$$H_0: \beta_1 = 0$$

$$H_1: \beta_1 \neq 0$$

t-värdet = 3,946 → p-värdet = 0,000 < 0,05 (se tabell 4.2.3.3) betyder att nollhypotesen kan förkastas och det konstaterades att β_1 är signifikant skild från 0. Datamaterialet indikerar således att kapitaliseringseffekt har en effekt på upplysningskvalitet i populationen. Koefficienten = 0,211 kan tolkas som att när den logaritmerade kapitaliseringseffekten ökar (minskar) med 1 procent ökar (minskar) upplysningskvalitet med ungefär 0,002 poäng.

Regressionsdiagnostik

Diagram 4.2.3.1- Histogram, ostandardiserad residual

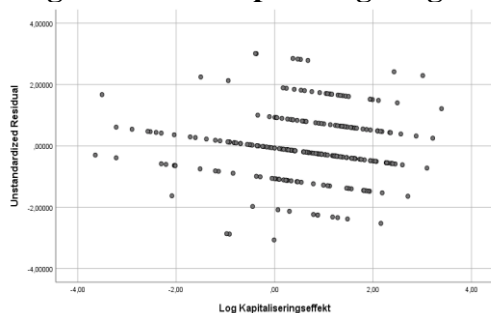
I diagram 4.2.3.1 är den ostandardiserade residualens fördelning i modell 1 presenterad genom ett histogram. Spridningen närmar sig en normalfördelning, vilket gör att det första antagandet för regressionsanalysen uppfylls (se avsnitt 3.3.1).

Tabell 4.2.3.4- Deskriptiv analys, ostandardiserad residual

Descriptive Statistics		
	N	Mean
Unstandardized Residual	249	,0000000
Valid N (listwise)	249	

Ur tabell 4.2.3.4 kan utläsas att medelvärdet för den ostandardiserade residualen är 0, vilket indikerar på en konstant spridning som stöds av diagram 4.2.3.2 där residualerna inte bildar liggande konformighet. Således är det andra antagandet för regressionsanalysen uppfyllt (se avsnitt 3.3.1) och regressionsmodellen bör inte störas av heteroskedasticitet.

Diagram 4.2.3.2- Spridningsdiagram

Spridningsdiagrammet (se diagram 4.2.3.2) indikerar inte på något mönster som skulle kunna innebära att modellen påverkas av autokorrelation genom att feltermerna ε är beroende av varandra. Således är även det tredje antagandet för regressionsanalysen uppfyllt (se avsnitt 3.3.1).

Tabell 4.2.3.5- Deskriptiv analys, standardiserade residual

Descriptive Statistics					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Standardized Residual	249	-2,79115	2,73947	,0000000	,99798183
Valid N (listwise)	249				

Den standardiserade residualens lägsta och högsta värde, enligt tabell 4.2.3.5, håller sig inom ramen för en acceptabel nivå om ± 3 standardavvikelser, vilket betyder att det inte existerar avvikande observationer som påverkar den skattade regressionslinjen och modellens tillförlitlighet.

4.2.4 Regressionsmodell 2

Ekvation: Formel för regressionsmodell 2

$$\text{Upplysningskvalitet} = b_0 + b_1 \text{Log Kapitaliseringseffekt} + b_2 \text{Dummy Konsumentbransch} + e$$

Regressionsmodell 2 består av den beroende variabeln Upplysningskvalitet, den förklarande variabeln Log Kapitaliseringseffekt och kontrollvariabeln Dummy Konsumentbransch. Kontrollvariabeln adderades till föregående modell i syfte att isolera sambandet mellan de variabler som studien undersöker.

Regressionsanalys

Tabell 4.2.4.1- Sammanfattning av modell 2

Model Summary				
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,269 ^a	,072	,065	1,094

a. Predictors: (Constant), Dummyvariabel Konsumentbransch, Log Kapitaliseringseffekt

Den justerade determinationskoefficienten, Adjusted R Square, är 0,065 (se tabell 4.2.4.1). Det tolkas som att Log Kapitaliseringseffekt och Dummyvariabel Konsumentbransch kan förklara 6,5 procent av variationen i den beroende variabeln, Upplysningskvalitet.

Tabell 4.2.4.2- F-test för modell 2

ANOVA ^a						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	22,929	2	11,464	9,579	,000 ^b
	Residual	294,428	246	1,197		
	Total	317,357	248			

a. Dependent Variable: Upplysningskvalitet

b. Predictors: (Constant), Dummyvariabel Konsumentbransch, Log Kapitaliseringseffekt

För att testa sambandet mellan Upplysningskvalitet och de förklarande variablerna Log Kapitaliseringseffekt och Dummyvariabel Konsumentbransch, genomfördes ett F-test.

$$H_0: \beta_1 = \beta_2 = 0$$

H_1 : Åtminstone en av β_j är inte lika med 0

F-värdet = 9,579 $\rightarrow$ p-värdet = 0,000 < 0,05 (se tabell 4.2.4.2) betyder att nollhypotesen kan förkastas och därmed konstateras att åtminstone en av koefficienterna är signifikant skild från 0. Datamaterialet indikerar således att det finns ett samband mellan antingen kapitaliseringseffekt och upplysningskvalitet eller konsumentbransch och upplysningskvalitet i populationen.

Tabell 4.2.4.3- Analys av koefficienter, modell 2

Coefficients ^a								
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
		B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
1	(Constant)	7,022	,081		86,997	,000		
	Log Kapitaliseringseffekt	,193	,054	,223	3,568	,000	,968	1,033
	Dummyvariabel Konsumentbransch	,345	,186	,116	1,852	,065	,968	1,033

a. Dependent Variable: Upplysningskvalitet

För att testa om Log Kapitaliseringseffekt och Dummyvariabel Konsumentbransch har en effekt på Upplysningskvalitet i modellen, genomfördes t-test.

$$(1) \quad (2)$$

$$H_0: \beta_1 = 0$$

$$H_0: \beta_2 = 0$$

$$H_1: \beta_1 \neq 0$$

$$H_1: \beta_2 \neq 0$$

(1)

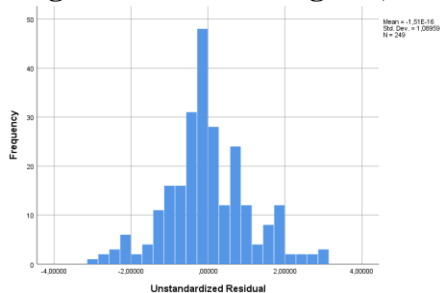
t-värdet = 3,568 $\rightarrow$ p-värdet = 0,000 < 0,05 (se tabell 4.2.4.3) betyder att nollhypotesen kan förkastas och därmed konstateras att β_1 är signifikant skild från 0. Datamaterialet indikerar således att kapitaliseringseffekt har en effekt på upplysningskvalitet i populationen. Koefficienten = 0,193 kan tolkas som att när den logaritmerade kapitaliseringseffekten ökar (minskar) med 1 procent ökar (minskar) upplysningskvalitet med ungefär 0,002 poäng.

(2)

t-värdet = 1,852 $\rightarrow$ p-värdet = 0,065 > 0,05 (se tabell 4.2.4.3) betyder att nollhypotesen inte kan förkastas och därmed konstateras att β_2 inte är signifikant skild från 0. Datamaterialet indikerar således att konsumentbransch inte har någon effekt på upplysningskvalitet i populationen.

Genom att inkludera Dummyvariabel Konsumentbransch uppstår en förändring i t-värdet för Log Kapitaliseringseffekt jämfört med i modell 1. Förändringen visar sig i hur t-värdet för Log Kapitaliseringseffekt i modell 2 minskar ($\rightarrow$ p-värdet ökar) jämfört med i modell 1.

Diagram 4.2.4.1- Histogram, ostandardiserade residualen

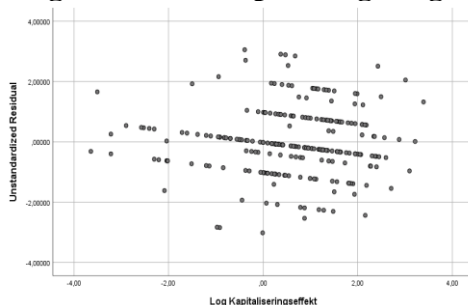
I diagram 4.2.4.1 är den ostandardiserade residualens fördelning i modell 2 presenterad genom ett histogram. Spridningen närmar sig en normalfördelning, vilket gör att det första antagandet för regressionsanalysen är uppfyllt (se avsnitt 3.3.1).

Tabell 4.2.4.4- Deskriptiv analys, ostandardiserade residualen

Descriptive Statistics		
	N	Mean
Unstandardized Residual	249	,0000000
Valid N (listwise)	249	

Ur tabell 4.2.4.4 kan utläsas att medelvärdet för den ostandardiserade residualen är 0, vilket indikerar på en konstant spridning som stöds av diagram 4.2.4.2 där residualerna inte bildar liggande konformighet. Således är det andra antagandet för regressionsanalysen uppfyllt (se avsnitt 3.3.1) och regressionsmodellen borde inte störas av heteroskedasticitet.

Diagram 4.2.4.2- Spridningsdiagram, Log Kapitaliseringseffekt

Spridningsdiagrammet (se diagram 4.2.4.2) indikerar inte på mönster som skulle kunna innebära att modellen påverkas av autokorrelation genom att feltermerna ε är beroende av varandra. Således är även det tredje antagandet för regressionsanalysen uppfyllt (se avsnitt 3.3.1).

Tabell 4.2.4.5- Deskriptiv analys, standardiserade residualen

Descriptive Statistics					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Standardized Residual	249	-2,76034	2,79116	,0000000	,99595958
Valid N (listwise)	249				

Den standardiserade residualens lägsta och högsta värde, enligt tabell 4.2.4.5, håller sig inom ramen för en acceptabel nivå i ett intervall om ± 3 standardavvikelser, vilket betyder att det inte existerar avvikande observationer som påverkar den skattade regressionslinjen och modellens tillförlitlighet.

I modell 2 låg VIF-värden (se tabell 4.2.4.3) på en acceptabel nivå ($1,033 < 4,000$) för regressionsanalysen, vilket visar på att risken för multikollinearitet i modellen är låg. Således är även det fjärde antagandet för regressionsanalysen uppfyllt (se avsnitt 3.3.1).

4.2.5 Regressionsmodell 3

Ekvation: Formel för regressionsmodell 3

$$\text{Upplysningskvalitet} = b_0 + b_1 \text{ Log Kapitaliseringseffekt} + b_2 \text{ Log Nettoomsättning} + e$$

Regressionsmodell 3 består av den beroende variabeln Upplysningskvalitet, den förklarande variabeln Log Kapitaliseringseffekt och kontrollvariabeln Log Nettoomsättning. Eftersom Dummyvariabel Konsumentbransch i modell 2 inte hade någon effekt på Upplysningskvalitet med Log Kapitaliseringseffekt som given förklarande variabel, exkluderades denna i modell 3. Istället valdes Log Nettoomsättning ut som kontrollvariabel i syfte att, genom inkludering av fler variabler i modellen, förbättra den totala förklaringsgraden med så få variabler som möjligt.

Regressionsanalys

Tabell 4.2.5.1- Sammanfattning av modell 3

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,347 ^a	,121	,114	1,065

a. Predictors: (Constant), Log Nettoomsättning (MSEK), Log Kapitaliseringseffekt

b. Dependent Variable: Upplysningskvalitet

Den justerade determinationskoefficienten, Adjusted R Square, är 0,114 (se tabell 4.2.5.1). Det tolkas som att Log Kapitaliseringseffekt och Log Nettoomsättning kan förklara 11,4 procent av variationen i den beroende variabeln, Upplysningskvalitet.

Tabell 4.2.5.2- F-test för modell 3

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	38,295	2	19,147	16,879	,000 ^b
	Residual	279,062	246	1,134		
	Total	317,357	248			

a. Dependent Variable: Upplysningskvalitet

b. Predictors: (Constant), Log Nettoomsättning (MSEK), Log Kapitaliseringseffekt

För att testa sambandet mellan Upplysningskvalitet och de förklarande variablerna Log Kapitaliseringseffekt och Log Nettoomsättning, genomfördes ett F-test.

$$H_0: \beta_1 = \beta_2 = 0$$

$$H_1: \text{Åtminstone en av } \beta_j \text{ är inte lika med } 0$$

F-värdet = 16,879 $\rightarrow$ p-värdet = 0,000 < 0,05 (se tabell 4.2.5.2) betyder att nollhypotesen kan förkastas och därmed konstateras att åtminstone en av koefficienterna är signifikant skild från noll. Datamaterialet indikerar således att det finns ett samband mellan antingen kapitaliseringseffekt och upplysningskvalitet eller nettoomsättning och upplysningskvalitet i populationen.

Tabell 4.2.5.3- Analys av koefficienter, modell 3

Coefficients^a

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
1							
(Constant)	6,260	,209		29,926	,000		
Log Kapitaliseringseffekt	,205	,052	,236	3,952	,000	,999	1,001
Log Nettoomsättning (MSEK)	,108	,026	,248	4,143	,000	,999	1,001

a. Dependent Variable: Upplysningskvalitet

För att testa om Log Kapitaliseringseffekt och Log Nettoomsättning har en effekt på Upplysningskvalitet i modellen, genomfördes t-test.

<p>(1)</p> <p>$H_0: \beta_1 = 0$</p> <p>$H_1: \beta_1 \neq 0$</p>	<p>(2)</p> <p>$H_0: \beta_2 = 0$</p> <p>$H_1: \beta_2 \neq 0$</p>
---	---

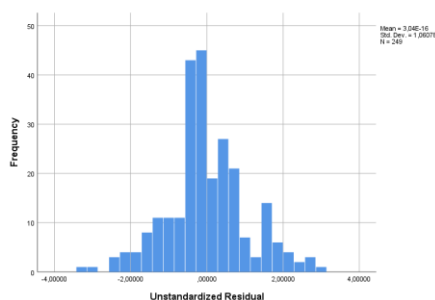
(1)
t-värdet = 3,952 → p-värdet = 0,000 < 0,05 (se tabell 4.2.5.3) betyder att nollhypotesen kan förkastas och därmed konstateras att β_1 är signifikant skild från 0. Datamaterialet indikerar således att kapitaliseringseffekt har en effekt på upplysningskvalitet i populationen. Koefficienten = 0,205 kan tolkas som att när den logaritmerade kapitaliseringseffekten ökar (minskar) med 1 procent ökar (minskar) upplysningskvalitet med ungefär 0,002 poäng.

(2)
t-värdet = 4,143 → p-värdet = 0,000 < 0,05 (se tabell 4.2.5.3) betyder att nollhypotesen kan förkastas och därmed konstateras att β_2 är signifikant skild från 0. Datamaterialet indikerar således att nettoomsättning har en effekt på upplysningskvalitet i populationen. Koefficienten = 0,108 kan tolkas som att när den logaritmerade kapitaliseringseffekten ökar (minskar) med 1 procent ökar (minskar) upplysningskvalitet med ungefär 0,001 poäng.

Genom att inkludera kontrollvariabeln Log Nettoomsättning i modellen förbättrades förklaringsgraden. Förklaringsgraden förbättrades utan att inkluderandet av kontrollvariabeln Log Nettoomsättning påverkade Log Kapitaliseringseffekt, vilket visas i hur t-värdet för Log Kapitaliseringseffekt i modell 1 förhöll sig relativt konstant när kontrollvariabeln Log Nettoomsättning adderades i modell 3. Datamaterialet indikerar därigenom att kapitaliseringseffekt och nettoomsättning inte är beroende av varandra när variationen i upplysningskvalitet ska förklaras för populationen, trots att datamaterialet indikerar på ett positivt samband mellan dessa, se tabell 4.2.1.4. Argumentet stöds genom låga VIF-värden (1,001), se tabell 4.2.5.3. Därmed stärks modellens tillförlitlighet genom att den inte tyder på multikollinearitet.

Regressionsdiagnostik

Diagram 4.2.5.1- Histogram, ostandardiserade residualen

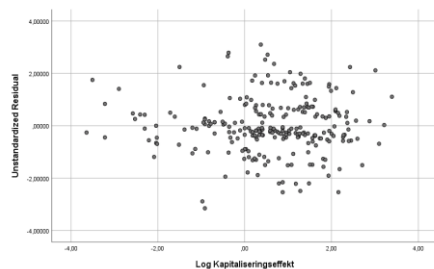
I diagram 4.2.5.1 är den ostandardiserade residualens fördelning i modell 3 presenterad genom ett histogram. Spridningen närmar sig en normalfördelning, vilket gör att det första antagandet för regressionsanalysen är uppfyllt (se avsnitt 3.3.1).

Tabell 4.2.5.4- Deskriptiv analys, ostandardiserade residualen

Descriptive Statistics		
	N	Mean
Unstandardized Residual	249	,0000000
Valid N (listwise)	249	

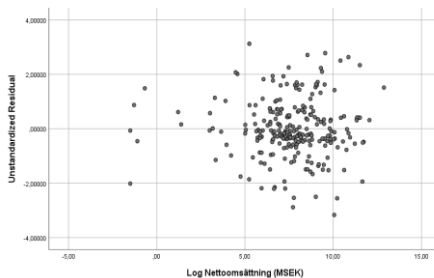
Ur tabell 4.2.5.4 kan utläsas att medelvärdet för den ostandardiserade residualen är 0, vilket indikerar på en konstant spridning som stöds av diagram 4.2.5.2 där residualerna inte bildar liggande konformighet. Således är det andra antagandet för regressionsanalysen uppfyllt (se avsnitt 3.3.1) och regressionsmodellen borde inte störas av heteroskedasticitet.

Diagram 4.2.5.2- Spridningsdiagram, Log Kapitaliseringseffekt

Spridningsdiagrammet (se diagram 4.2.5.2) indikerar inte på mönster som skulle kunna innebära att modellen påverkas av autokorrelation genom att feltermerna ε är beroende av varandra. Således kan även det tredje antagandet för regressionsanalysen ses som uppfyllt (se avsnitt 3.3.1).

Diagram 4.2.5.3- Spridningsdiagram, Log Nettoomsättning

Spridningsdiagrammet (se diagram 4.2.5.3) indikerar inte på mönster som skulle kunna innebära att modellen påverkas av autokorrelation genom att feltermerna ε är beroende av varandra.

Tabell 4.2.5.5- Deskriptiv analys, standardiserade residualen

Descriptive Statistics					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Standardized Residual	249	-2,79115	2,73947	,0000000	,99798183
Valid N (listwise)	249				

Den standardiserade residualens lägsta och högsta värde, enligt tabell 4.2.5.5, håller sig inom ramen för en acceptabel nivå inom intervallet ± 3 standardavvikelse, vilket betyder att det inte existerar avvikande observationer som påverkar den skattade regressionslinjen och därmed modellens tillförlitlighet.

I modell 3 låg VIF-värden (se tabell 4.2.5.3) på en acceptabel nivå ($1,001 < 4,000$) för regressionsanalysen, vilket visar på att risken för multikollinearitet i modellen är låg. Således är även antagande 4 för regressionsanalysen uppfyllt (se avsnitt 3.3.1).

4.2.6 Resultat av regressionsanalysen

Tabell 4.2.6.1- Sammanställning av resultat

	Modell 1	Modell 2	Modell 3
<i>Kapitaliseringseffekt</i>	3,946* (0,000)	1,852* (0,000)	3,952* (0,000)
<i>Nettoomsättning</i>			4,143* (0,000)
<i>Dummyvariabel Konsumentbransch</i>		1,852* (0,065)**	
<i>n</i>	249	249	249
<i>F-test</i>	15,575 (0,000)	9,579 (0,000)	16,879 (0,000)
<i>Adjusted R²</i>	0,059	0,065	0,114

* t_{calc} för enskild variabel

(...) p-värde

** Variabeln ej signifikant i modellen

Samtliga modeller visar genom signifikanta F-värden hur åtminstone en av de förklarande variablerna var skild från 0, vilket betyder att en av dessa har en effekt på Upplyningskvalitet. Däremot indikerade datamaterialet inte på någon signifikant effekt för Konsumentbransch på Upplyningskvalitet i modell 2 med Log Kapitaliseringseffekt som given förklarande variabel. Således kunde det konstateras att variationen i upplyningskvalitet förklaras bäst genom modell 3 bestående av Log Kapitaliseringseffekt och Log Nettoomsättning, där förklaringsgraden uppgick till 11,4 procent. Det kan jämföras med de 5,9 procent Log Kapitaliseringseffekt enskilt lyckades förklara av variationen i Upplyningskvalitet.

5. Analys

I detta kapitel förs en diskussion och analys kring studiens empiriska resultat utifrån den teoretiska referensramen.

5.1 Analys av sambandet mellan upplysningskvalitet och kapitaliseringseffekt

Med utgångspunkt i Positive Accounting Theory bör det finnas ett positivt samband mellan hög upplysningskvalitet och stor kapitaliseringseffekt, vilket studiens empiriska material bekräftar. Däremot kan kapitaliseringseffekten enbart förklara variationen i upplysningskvalitet partiellt eftersom det förekommer företag med hög (låg) kapitaliseringseffekt som redovisar upplysningar av låg (hög) kvalitet, vilket därigenom motverkar ett starkare samband.

Företag som uppvisar en hög kapitaliseringseffekt och låg upplysningskvalitet tyder på att ett opportunistiskt egenintresse hos företagsledare existerar i det avseende Agency Theory (Watts & Zimmerman 1990; Deegan & Unerman 2011) förutspår. Det framgår genom hur det finns incitament för företagsledare att dölja negativa affärsrelaterade händelser för egen vinning, vilket gör att upplysningskvaliteten i den finansiella rapporteringen sjunker. Det skulle även kunna förklaras av hur dessa företag befinner sig i en tillväxtfas (Iatridis 2011), där en ökad informationsasymmetri uppstår till följd av företags ovilja att avslöja känslig information för konkurrenter (Healy & Palepu 1993). När det dessutom saknas andra tillförlitliga kommunikationsmöjligheter möjliggörs för tolkning hur företag hamnar i ett läge där de tvingas prioritera mellan informationsutbytet och konkurrensfördelar. Vid byte av redovisningsstandard från IAS 17 till IFRS 16 kan kapitaliseringen av operationella leasingavtal resultera i ett behov av att mitigera, vilket i sin tur kan avslöja företagets kapitalstruktur kopplad till verksamhetens affärsmodell.

När företag uppvisar en låg kapitaliseringseffekt men ändå väljer att investera i högre upplysningskvalitet, kan situationen tolkas utifrån ett kostnadsperspektiv (Prencipe 2004). Vid ett antagande om att företag med vinstsyfte saknar incitament till att påverka resultatet negativt, om det inte leder till framtida vinster, kan redovisning ses som ett redskap för att utveckla goda relationer. Under sådana förhållanden syftar frivilliga upplysningar till ett tillvägagångssätt för erhållande av intressenters förtroende genom riskreducering, till följd av en legitimering av organisationen (Johansson, Jönsson & Solli 2006). Förtroendet som utvinns kan även utnyttjas som mitigation av framtida affärshändelser. På så vis kan företag enligt teorin existera på marknaden genom en frikoppling av organisation från verksamhet, till följd av att kostnaden för frivilliga upplysningar inte är tillräckligt hög för att tvinga sämre företag till en lägre upplysningskvalitet (Spence 1973). Dessa företag skapar en tillväxt där de blir mer angelägna att söka externt kapital genom exempelvis emittering av nya aktier. Det resulterar i en ökad risk för övervärdering av sämre företag genom en generell allokering av kapital (Akerlof 1970).

Majoriteten av företagen i urvalet redovisade frivilliga upplysningar utöver lagstadgade och rekommenderade upplysningar. Det kan, utöver skapandet av förtroende, bero på hur detaljerade upplysningar ofta ligger till grund för olika strategiska beslut genom att de skapar en bättre prognostisering av framtida vinster (Hines 1986; Hirst, Koonce & Venkataraman

2007). Det kan i sig kopplas till det egenintresse som Positive Accounting Theory åskådliggör och som kan botten i det faktum att företag huvudsakligen drivs av ett vinstsyfte.

Kapitaliseringseffekten leder till att företagets finansiella risk ökar, till följd av att skuldsättningsgraden påverkas negativt medan företagets egna kapital förhåller sig konstant (Hodge & Ahmed 2003). Däremot blir det tydligt hur risken i företagets verksamhet redan existerade i en dold form före implementeringen av IFRS 16. Den totala risken i verksamheten har därigenom snarare avslöjats än förändrats, genom en flytt av risken från rörelseverksamheten till företagets finansiella verksamhet genom ett upptagande i balansräkningen. Kunskapen om denna riskförskjutning innehas hypotetiskt redan av en stor andel intressenter, vilket beror på att dessa kan skilja på en ekonomisk förändring och en förändring av redovisningsprincip. Denna kunskap medför att de verkliga effekterna av den nya redovisningsprincipen inte påverkar värdering och beslutsfattande. Eftersom inte samtliga intressenter innehar denna kunskap existerar det incitament för företag att upplysa mer för att mitigera den negativa effekt förändringen har på soliditet och skuldsättningsgrad. Förändringen av redovisningsprincip skulle annars riskera att leda till en förändring av den upplevda risken hos intressenten och därmed avkastningskravet.

5.2 Analys av kontrollvariabler

Enligt teorin finns det på förhand ett antal variabler som påverkar ett företags redovisning och upplysningar. Tidigare studier (Jiang & Habib 2009; Boone & White 2015) visar på att det finns ett statistiskt signifikant samband mellan företagets ägarform och upplysningskvalitet. Sambandet uppstår genom att en hög andel institutionella investerare i företaget reducerar behovet av upplysningar till följd av redovisningsförändringar. Institutionella investerare innehar de förutsättningar och verktyg som krävs för en mer sofistikerad analys av företagsinformation, vilket skapar ett övertag där beslut inte primärt fattas på basis av allmän rapportering i form av årsredovisning och delårsrapporter. Studiens empiriska material stödjer inte detta samband, trots liknande metodval. Urvalet för studien exkluderade finansiella företag, vilket skulle kunna underminera resultatet av tidigare forskning då andelen institutionella företag i urvalet inte representerar andelen i populationen. Urvalet representeras endast av svenska företag, vilket i sig kan generera ett resultat som skiljer sig från tidigare forskning.

Tidigare forskningsresultat (Jiang & Habib 2009) indikerar även på ett statistiskt signifikant samband mellan ägarkoncentrationen och graden av upplysningskvalitet, där hög ägarkoncentration (låg ägarspridning) leder till låg upplysningskvalitet. Inte heller detta samband återspeglas genom studiens datamaterial och avsaknaden både vad gäller sambandet med ägarkoncentration och ägarform skulle delvis kunna förklaras genom studiens avgränsning till upplysningskvalitet vid ett specifikt byte av redovisningsprincip (IFRS 16). Studien skiljer sig även åt från tidigare forskning genom mätning av kvalitet vid en given tidpunkt snarare än longitudinellt.

Studien bekräftade däremot tidigare forskning (Glaum, Schmidt, Street & Vogel 2012; Khokan Bepari, Rahman & Taher Mollik 2014) i hur företagsstorlek har en betydande inverkan på redovisningen, genom att storlek som kontrollvariabel blir en kompletterande orsaksfaktor som leder till att förklaringsgraden ökar betydligt. Det kan tolkas utifrån hur determinationskoefficienten ökar väsentligt till följd av att storlek adderas som förklarande variabel i modellen (Teorell & Svensson 2007).

Det positiva samband som råder leder till antagandet om att större företag har högre upplysningskvalitet. Datamaterialet för studien indikerar på ett samband vad gäller både omsättning och upplysningskvalitet, samt börsvärde och upplysningskvalitet. Eftersom omsättning och börsvärde mäter ett företags storlek på två skilda sätt, blir storlek mer relevant i syfte att förklara variationen i upplysningskvalitet. Political Cost Hypothesis (Deegan & Unerman 2011) skulle delvis kunna förklara sambandet genom att kapitalisering av operationella leasingavtal leder till ett högre rörelseresultat och således uppstår en situation där företagsledare behöver rättfärdiga rörelsens resultat ur ett samhällspolitiskt perspektiv.

Genom att isolera företag inom servicesektorn (Beattie, Edwards & Goodacre 1998; Fülbier, Silva & Pferdehirt 2008) i studiens andra regressionsmodell blir förklaringsgraden i princip oförändrad, samtidigt som resultatet av regressionsanalysen indikerar att kapitaliseringseffekt och branschtillhörigheten överlappar varandra till följd av en samvariation (Teorell & Svensson 2007). Det kan förklaras i hur branschtillhörighetens effekt på upplysningskvalitet i populationen till stor del redan förklaras av kapitaliseringseffekten och branschtillhörighet lyckas på så vis inte enskilt bidra till att förklara variationen i upplysningskvalitet.

5.3 Sammanfattning av analys

Studiens empiriska material leder till en slutsats om ett positivt samband mellan upplysningskvalitet och kapitaliseringseffekt. Däremot lämnas merparten av variationen i upplysningskvalitet för tolkning, vilket till viss del kan förklaras av det egenintresse som genomsyrar redovisningen till följd av relationen mellan en principal och en agent. Studiens resultat antyder sålunda hur upplysningskvalitet förklaras genom faktorer bortom de teknikaliteter som vanligtvis förknippas med redovisning. Det föreligger även en explicit distinktion mellan redovisningens teori och praktik (Busco & Quattrone 2018), vilket medför att asymmetri och variation i upplysningar kan ses som ett resultat av ett sökande efter en fullständighet och perfektion som är omöjlig i praktiken. Variationen i upplysningskvalitet blir därigenom svår att förklara genom redovisningstekniska mått, vilket resulterar i hur kapitaliseringseffekt, nettoomsättning och börsvärde endast av ringa grad lyckas förklara variationen.

6. Avslutning

I det avslutande kapitlet sammanfattas studiens empiri och svar på frågeställningar. En presentation görs av de slutsatser som kan dras utifrån studien och kapitlet avslutas med studiens bidrag samt förslag till framtida forskning.

6.1 Slutsats

Målet för studien var att besvara följande huvudsakliga frågeställningar:

- Hur skiljer sig upplysningskvaliteten åt mellan svenska börsnoterade företag under övergångsperioden vid förändring av redovisningsstandard, från IAS 17 till IFRS 16?
- Hur ser förhållandet ut mellan upplysningskvaliteten och kapitaliseringseffekten i svenska börsnoterade företag, till följd av förändring av redovisningsprincip från IAS 17 till IFRS 16?

Studiens resultat indikerar på en kraftig variation i upplysningskvalitet med en poängsättning mellan 4 och 10. Det betyder att de företag i urvalet med högst antal poäng har tilldelats mer än dubbelt så många poäng som de som tilldelats lägst antal poäng. Medelvärdet och medianen för upplysningskvalitet enligt bedömningsmallen är 7,20 respektive 7,00 poäng. Fördelningen mellan urvalets 249 företag är således relativt normalfördelad där 21,7 procent tilldelades färre än 7 poäng och 32,1 procent tilldelades fler än 7 poäng. Totalt tilldelades 115 företag typvärdet 7 poäng (46,2 procent). Vidare konstaterades att det existerar skillnader i upplysningskvalitet mellan branscher (se diagram 4.1.1.3), där medelvärdet för upplysningskvalitet mellan studerade branscher fluktuerar mellan 5,00 och 7,66 poäng. Konsument, cyklisk och konsument, stabil är de branscher med högst medelvärde för upplysningskvalitet.

En deskriptiv analys visade att kapitaliseringseffekten för studerade företag varierar mellan 0,03 och 29,7 procentenheter med en genomsnittlig effekt om 3,47 procentenheter. En enkel sambandsanalys av datamaterialet indikerar att det råder ett positivt samband mellan upplysningskvalitet och kapitaliseringseffekt. Den mer sofistikerade regressionsanalysen bekräftar detta samband mellan variablerna och synliggör hur variationen i upplysningskvalitet förklaras bäst genom en modell som inkluderar nettoomsättning. En modell som inkluderar nettoomsättning lyckas med studiens empiriska material förklara 11,4 procent av variationen i upplysningskvalitet, medan kapitaliseringseffekten enskilt förklarar 5,6 procent av variationen.

Sambandet analyserades med utgångspunkt i studiens teoretiska ramverk. Det samband mellan upplysningskvalitet och kapitaliseringseffekt som studien indikerar på bekräftar de argument som ryms inom Positive Accounting Theory och kan förklaras av de motiv företagsledare har till att upplysa. Däremot är sambandet relativt svagt vilket kan förklaras dels genom ett informationsöverflöd men även genom hur vissa företag med hög (låg) kapitaliseringseffekt redovisar upplysningar av låg (hög) kvalitet. Ett första scenario kunde identifieras där företag med hög effekt redovisar med låg kvalitet för upplysningar. Det kan förklaras genom undanhållande av information till följd av det opportunistiska egenintresse relationen mellan en agent och en principal ger upphov till, men det kan också förklaras av att företaget befinner sig i en tillväxtfas. Det finns även företag, som i motsats till ovanstående,

investerar i goda upplysningar trots en låg kapitaliseringseffekt. Genom goda upplysningar utvinns ett förtroende som kan lindra effekten av negativa affärshändelser både på kort och lång sikt. Det kan vilseleda marknaden i värderingen av företagets finansiella ställning, genom en frikoppling av förtroendet för organisationen i sig och den ekonomiska prestationen. Goda upplysningar medför även en bättre prognostisering och har således en funktion som organisatoriskt verktyg.

Kapitaliseringen av operationella leasingavtal leder inte till en förändring av företagets totala risk. Däremot medför kapitaliseringen att dolda risker i företaget avslöjas som en finansiell risk, vilket påverkar skuldsättningsgrad och balansomslutning. Redovisningens roll är att avspegla företagets verksamhet och den ska således inte påverka verksamheten i sig. Kapitaliseringen av leasingavtal leder till en önskvärd effekt i form av en ökad transparens, då redovisningsprincipen synliggör de risker som förknippas med företagets finansiering av tillgångar. Eftersom tidigare redovisningsprincip har varit bristfällig i att förmå företag att avspegla den verkliga risken kommer det gap som tidigare existerat mellan verklig och upplevd risk reduceras. Det skulle i teorin kunna få konsekvenser i form av ett avkastningskrav som närmar sig den verkliga risken. Förändringen i sig får därigenom en icke-önskvärd effekt som avviker från redovisningens roll, då bytet av redovisningsprincip i ett sekundärt skede även påverkar strategiska beslut kopplade till värderingen av företagets tillgångar.

Studien bidrar till att, genom en analys av de samband som råder mellan upplysningskvalitet och kapitaliseringseffekt med utgångspunkt i Positive Accounting Theory, skapa en förståelse för de motiv företagsledare har till att dölja eller avslöja information. Genom att ta hänsyn till den moraliska risken när avtal ingås, reduceras negativa effekter till följd av informationsasymmetrier mellan informerade aktörer (företagsledare) och oinformerade aktörer (externa intressenter) och förhindrar att marknaden domineras av företag med sämre kvalitet än genomsnittet. En informationseffektiv kapitalmarknad är således avgörande för att undvika osäkerhet som medför en ökad risk för fallande aktiekurser och börskrascher.

6.2 Förslag till framtida forskning

För att med större säkerhet göra anspråk på det samband mellan upplysningskvalitet och kapitaliseringseffekt som studiens regressionsanalys indikerar på, kan med fördel sambandet testas ytterligare genom robusthetstest. Ett sådant test kan göras genom urval av företag verksamma inom andra länder, eller genom att bredda urvalet för studien till en större population, för att möjliggöra generalisering till börsnoterade företag i allmänhet. Sambandet kan även testas ytterligare genom ett annat val av metod för mätning av upplysningskvalitet. Då det existerar ett flertal tillvägagångssätt för kvalitetsmätning skulle en annan metod vara lämplig i avseendet att öka resultatets trovärdighet.

På lång sikt föreligger risken att fastighetsbolagens hyresgäster efterfrågar hyreskontrakt med kortare löptid, i syfte att krympa den större balansomslutningen och på så vis skapa inre lönsamhet genom en god kapitalomsättningshastighet. Det skulle därför bli intressant att på sikt studera effekten på löptid för hyreskontrakt till följd av förändringen av redovisningsprincip från IAS 17 till IFRS 16.

IFRS 16- Leasingavtal syftar till att öka transparensen för redovisning av leasingavtal genom ett upptagande av avtalen i företagets balansräkning, vilket ger sken av en ökad finansiell risk. Eftersom en förändring av redovisningsprincip inte ska påverka den underliggande

verksamheten och aktuell standard endast röjer risker som tidigare fanns dolda i företaget, blir det, med marknadens informationsasymmetri i åtanke, intressant att studera förändringen utifrån ett investerarperspektiv. Om marknaden är symmetrisk i informationstillgång, borde investerare kunna genomsåda den skenbart ökade finansiella risken i företaget som en följd av förändring av redovisningsprincip. Det blir således av intresse att genomföra en longitudinell studie, där ägarnas avkastningskrav studeras med målsättningen att kartlägga potentiella marknadsreaktioner till följd av införandet av IFRS 16.

7. Källförteckning

Akerlof, G.A. (1970). The market for 'lemons': quantitative uncertainty and the market mechanism. *Quarterly Journal of Economics*, 84(3), ss.488-500.

Avanza (2020). Börsvärde.

<https://www.avanza.se/aktier/aktiegeneratorn/aktiegeneratornfoerdjupning/borsvarde.html>
[2020-02-26]

Barth, M., Landsman, W. & Lang, M. (2008). International accounting standards and accounting quality. *Journal of Accounting Research*, 46(3), ss.467-498.

Beattie, V., Edwards, K. & Goodacre, A. (1998). The impact of constructive operating lease capitalisation on key accounting ratios. *Accounting and Business Research*, 28(4), ss.233-254.

Beatty, A., Weber, J. & Yu, J. (2008). Conservatism and Debt. *Journal of Accounting and Economics*, 45(2-3), ss. 154–174

Boone, A.L. & White, J.T. (2015). The effect of institutional ownership on firm transparency and information production, *Journal of Financial Economics*, 117(3), ss.508-533.

Botosan, C.A. (1997). Disclosure Level and the Cost of Equity Capital. *The Accounting Review*, 72(3), ss.323-349.

Botosan, C.A. (2004). Discussion of a framework for the analysis of firm risk communication. *The International Journal of Accounting*, 39(3), ss.289-295.

Bryman, A. & Bell, E. (2017). *Företagsekonomiska forskningsmetoder*. 3. uppl., Stockholm: Liber.

Burgstahler, D.C., Hail, L. & Leuz, C. (2006). The importance of reporting incentives: earnings management in European private and public firms. *Accounting Review*, 81(5), ss.983-1016.

Busco, C. & Quattrone, P. (2018). In Search of the “Perfect One”: How accounting as a maieutic machine sustains inventions through generative ‘in-tensions’. *Management Accounting Research*, 39, ss. 1-16.

Cavélius, F. (2011). Opening the "black box": How internal reporting systems contribute to the quality of financial disclosure. *Journal of Applied Accounting Research*, 12(3), ss.187-211.

Chen, S., Miao, B. & Shevlin, T. (2015). A New Measure of Disclosure Quality: The Level of Disaggregation of Accounting Data in Annual Reports. *Journal of Accounting Research*, 53(5), ss.1017-1054.

Cooke, T.E. (1989). Disclosure in the Corporate Annual Reports of Swedish Companies. *Accounting and Business Research; Abingdon*, 19(74), ss.113-124.

Coy, D. & Dixon, K. (2004). The Public Accountability Index: Crafting a Parametric Disclosure Index for Annual Reports. *The British Accounting Review*, 36(1), ss.79-106

Dayanandan, A., Donker, H., Ivanof, M. & Karahan, G. (2016). IFRS and accounting quality legal origin, regional, and disclosure impacts. *International Journal of Accounting and Information Management; Bingley*, 24(3), ss.296-316.

Deegan, C. & Unerman, J. (2011). *Financial accounting theory*. 2. European ed. Maidenhead: Mc Graw-Hill Education.

Doane, D.P. & Seward, L.W. (2016). *Applied statistics in business and economics*. 5. International Student ed. New York: McGraw-Hill.

Donkersley, K., Ravelli, R. & Buchanan, P. (2016). *IFRS 16 leases*. London: IFRS Foundation. <http://www.ifrs.org/-/media/feature/implementation/ifrs-16/ifrs-16-supporting-implementation-webcast-slides/introducing-ifrs-16-leases-webcast-jan-2016.pdf>

FAR (2018). *IFRS-volymen 2018*. 15. uppl., Stockholm: FAR.

FAR (2019). *IFRS-volymen 2019*. 16. uppl., Stockholm: FAR.

Francis, J., Nanda, D. & Olsson, P. (2008). Voluntary Disclosure, Earnings Quality, and Cost of Capital. *Journal of Accounting Research*, 46(1), ss. 53-99.

Fülbier, R.U., Silva, J.L. & Pferdehirt, M.H. (2008) IMPACT OF LEASE CAPITALIZATION ON FINANCIAL RATIOS OF LISTED GERMAN COMPANIES**, *Schmalenbach Business Review*, 60(2), ss. 122-132,134-136,138-144.

Glaum, M., Schmidt, P., Street, D., & Vogel, S. (2012). Compliance with IFRS 3- and IAS 36-required disclosures across 17 European countries: Company- and country-level determinants. *Accounting and Business Research*, 43(3), ss.1-42.

Healy, P.M. & Palepu, K.G. (1993). The effect of firms' financial disclosure strategies on stock prices, *Accounting Horizons*, 7(1), ss. 1-11.

Hines. R.D. (1988). Financial accounting: In communicating reality, we construct reality. *Accounting, Organizations and Society*, 13(3), ss. 251-261.

Hirst, D.E., Koonce, L. & Venkataraman, S. 2007, How disaggregation enhances the credibility of management earnings forecasts, *Journal of accounting research*, 45(4), ss.811-838.

Hodge, S. & Ahmed, K. (2003). The Effects of Constructive Capitalisation of Operating Leases on Firms' Performance Indicators: Evidence from Australia. *Accounting, Accountability & Performance*, 9(3), ss.23-45.

Hope, O-K. (2003). Disclosure practices, enforcement of accounting standards, and analysts' forecast accuracy. An international study. *Journal of Accounting Research*, 41(2), ss.235-272.

IASB (2001). *Föreställningsram för utformning av finansiella rapporter*. London: IFRS Foundation.

IASB (2016). Effects Analysis - International Financial Reporting Standard. "IFRS 16 Leases"<https://www.ifrs.org/-/media/project/leases/ifrs/published-documents/ifrs16-effects-analysis.pdf> [2020-04-02]

- Iatridis, G. (2011). Accounting disclosures, accounting quality and conditional and unconditional conservatism. *International Review of Financial Analysis*, 20(2), ss. 88-102.
- Jensen, M. & Meckling, W. (1976). Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs and ownership structure. *Journal of Financial Economics*, 3(4), ss. 305-360
- Jiang, H. & Habib, A. (2009). The impact of different types of ownership concentration on annual report voluntary disclosures in New Zealand, *Accounting Research Journal*, 22(3), ss. 275-304.
- Johansson, I.-L., Jönsson S. & Solli, R. (red.) (2006). *Värdet av förtroende*. 1. uppl., Lund: Studentlitteratur.
- Khokan Bepari, M., F. Rahman, S., & Taher Mollik, A. (2014). Firms' compliance with the disclosure requirements of IFRS for goodwill impairment testing. *Journal of Accounting & Organizational Change*, 10(1), ss. 116-149.
- Kvaal, E. & Nobes, C. (2010). International differences in IFRS policy choice: A research note. *Accounting and Business Research*, 40(2), ss.173-188.
- Montgomery, D.C., Peck, E.A. & Vining, G.G. (2012). *Introduction to Linear Regression Analysis*. Fifth Edition. WILEY.
- Prencipe, A. (2004). Proprietary costs and determinants of voluntary segment disclosure: Evidence from Italian listed companies. *European Accounting Review*, 13(2), ss. 319-340.
- PwC (2016). A study on the impact of lease capitalisation IFRS 16: The new leases standard. <https://www.pwc.com/gx/en/audit-services/publications/assets/a-study-on-the-impact-of-leasecapitalisation.pdf> [2020-03-03]
- Siekkinen, J. (2016). Effektiva kontrollmekanismer motverkar missbruk av tolkningsutrymmet i redovisningsprinciper. *Balans*, 2016(05), <https://www.tidningenbalans.se/fordjupning/effektiva-kontrollmekanismer-motverkar-missbruk-av-tolkningsutrymmet-redovisningsprinciper/> [2020-05-05]
- Smith, D., Brännström D. & Jansson, A. (2015). *Redovisningens Språk*. 4., rev. och uppdaterade uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Spence, M. (1973). Job Market Signaling. *Quarterly Journal of Economics*, 87(3), ss.355-374.
- Sweeney, A.P. (1994). Debt-covenant violations and managers' accounting responses. *Journal of Accounting and Economics*, 17(3), ss. 281-308.
- Teorell, J. & Svensson, T. (2007). *Att fråga och att svara: samhällsvetenskaplig metod*. 1 uppl. Stockholm: Liber.
- Watts, R.L. & Zimmerman, J.L. (1990). Positive Accounting Theory: A Ten Year Perspective. *The Accounting Review*, 66(1), ss. 131-156.

HÖGSKOLAN
I BORÅS

Besöksadress: Allégatan 1 · Postadress: 501 90 Borås · Tfn: 033-435 40 00 · E-post: registrator@hb.se · Webb: www.hb.se